

HOOFSTUK 5

'N NUWE BELEIDSTUK WORD 'N WERKLIKHEID

5.1 'N HISTORIESE BESLUIT

Sedert die publikasie van *Ras, Volk en Nasie* in 1975 het kritiek uit alle oorde aangetoon dat die stuk nie die antwoord was wat die wêreld sedert *Cottesloe* van die Ned. Geref. Kerk wou hê nie,¹ en boonop het daar sedert 1980 nuwe positiewe impulse op die Ned. Geref. Kerk ingewerk, wat hom verder genoop het om te beseef dat sy beleid nie die mas opgekrom het nie.² In 1982 is hierdie erkenning tydens die sitting van die Algemene Sinode in 'n konkrete gestalte gegiet, toe die Sesde Vergadering van die Algemene Sinode van die Nederduitse Gereformeerde Kerk in Pretoria besluit het om *Ras, Volk en Nasie* te hersien.

Hierdie historiese besluit is op die derde sittingsdag, Donderdag 14 Oktober geneem en het soos volg gelui:

"1.1 'Die Algemene Sinode bly homself gelyk en besluit dat *Ras, Volk en Nasie* indringend in die lig van die Skrif hersien word vir oorweging deur die volgende Algemene Sinode' (Hand. bl 1182).

1.2 'Die Algemene Sinode besluit om hierdie studie op te dra aan 'n Studiekommissie en versoek sy Kommissie vir Kommissies

om die kommissie saam te stel en in sy gewone verslag aan die Sinode voor te lê. Indien nodig mag die Breë Moderatuur die lede van die Kommissie in die reses aanvul.' (Hand. bl 1201)

1.3 'Die Algemene Sinode dra dit aan die Breë Moderatuur op om toe te sien dat hierdie Kommissie so spoedig moontlik met sy werksaamhede begin en dat vorderingsverslae gereeld aan hom voorgelê word.' (Hand. bl 1201)

1.4 'Die Kommissie kry die opdrag om Ras, Volk en Nasie te hersien en indien moontlik die beleid van die Ned. Geref. Kerk korter en duideliker te stel en in 'n eenvoudiger en makliker vorm te stel.' (Hand. bl 1203)

1.5 'Om naas die prinsipiële standpunt waar moontlik ook die praktiese implikasies wat dit vir die Kerk inhou, duidelik uit te spel.' (Hand. bl 1204)

1.6 'Om ook alle sake wat tydens die Sinode of in die reses deur die Breë Moderatuur aan hom opgedra word, te bestudeer en verslag daarvoor in te dien.' (Hand. bl 1204)

1.7 'Om die resultate van die studie van die ad hoc kommissie van die Federale Raad van Kerke as belangrike studiemateriaal in ag te neem.' (Hand. bl 1204)

1.8 'Die Breë Moderatuur gee die geleentheid dat binne 'n bepaalde tyd, sake aan hom voorgelê mag word wat vir studie aan die kommissie opgedra kan word. Die geleentheid word in die amptelike orgaan gepubliseer.' (Hand. bl 1204)

1.9 'Die Sinode laat notuleer dat die feit dat hierdie voorstel (alvorens die verslag finaal afgerond word, roep die Breë Moderatuur die moderature/dagbesture van die Ned. Geref. Kerkfamilie saam om met mekaar oorleg te pleeg) nie aanvaar is nie, nie beteken dat die Ned. Geref. Kerk nie met ander kerke oor hierdie sake by die regte geleentheid wil praat nie.' (Hand. bl 1204)

1.10 'In tussen bly Ras, Volk en Nasie die amptelike standpunt van die Ned. Geref. Kerk, asook moontlike besluite wat by hierdie Sinode geneem word.' (Hand. bl 1204)

1.11 'Die Sinode dra dit aan die Tydelike Kommissie vir Fondse op om vir die uitgawes van die Kommissie te begroot.' (Hand. bl 1204)

1.12 'Die besluit dat die Kommissie bestaan uit die lede van die Dagbestuur van die Breë Moderatuur plus 10 lede wat deur die Kommissie vir Kommissies aangewys word.' (Hand bl 1204)

1.13 'Die Studiekommissie (RVN) streef daarna om die hersiening in duidelike, leesbare trant te hou en maak op 'n ad hoc basis gebruik van taalvaardiges.' (Hand. bl 1380)"³

Uit hierdie besluite was dit duidelik dat die sinode die kritiek wat teen *Ras, Volk en Nasie* uitgespreek is, ter harte geneem het. Die beleid van die kerk moes opnuut aan die maatstaf van die Skrif getoets word, die hersiene stuk moes

in eenvoudiger taal geskryf wees, en daar moes duidelikheid oor die praktiese implikasies gegee word. Die geskiedenis het geleer dat hierdie besluit inderdaad 'n fenominale stap in die annale van die Ned. Geref. Kerk was.

5.2 *DIE HERSIENINGSKOMMISSIE*

Ingevolge 'n besluit van die 1982 sinode het die Studiekommissie vir *Ras, Volk en Nasie* uit die volgende lede bestaan: Ds JE Potgieter (Moderator), wat ook die sameroeper was. Ds GSJ Möller (Assesor), dr DCG Fourie (Aktuaris), ds DJ Viljoen (Skriba), Dogmatiek - prof JA Heyns, Christelike Etiek - prof DA du Toit, Sendingwetenskap - prof CWH Boshoff, Sending - ds DS Snyman, Nuwe Testament - prof AB du Toit, Ou Testament - prof PA Verhoef, Kerkreg - prof PB van der Watt, Behuising/Verstedeliking - prof P Smit (Vise-president RGN), Sosiologies-Kerklik - dr MM Nieuwoudt, Uitvoerende amptenaar - dr P Rossouw.⁴

5.3 *DIE WERKSWYSE VAN DIE KOMMISSIE*

Tydens die eerste vergadering van die kommissie is ds JE Potgieter tot voorsitter en dr P Rossouw tot skriba verkies. Die kommissie het duidelik die erns van hulle taak besef, en elke vergadering van die Breë Moderatuur het die vorderingsverslag ontvang terwyl alle inkomende stukke via die Modera-

tuur na die kommissie verwys is.

Die Hersieningskommissie het aanvanklik in vier sub-kommissies verdeel, wat *Ras, Volk en Nasie* vir moontlike wysigings bestudeer het. Dié sub-kommissies het soos volg daaruit gesien:

1. Hoofstuk 1: Skrifgegewens, Ou en Nuwe Testament:

Ds GSJ Möller (sameroeper)

Prof PA Verhoef

Prof AB du Toit

2. Hoofstuk 2: Kerk, Koninkryk en Ekumene

Dr P Rossouw (sameroeper)

Prof JA Heyns

Prof PB van der Watt

3. Hoofstukke 3 en 5: Kerk en Maatskaplike Geregtigheid

Huwelik en Rasgemengde huwelike

Dr DCG Fourie (sameroeper)

Dr P Smit

Dr DA du Toit

Ds DJ Viljoen

4. Hoofstuk 4: Kerk en Sending

Ds JE Potgieter (sameroeper)

Prof CWH Boshoff

Ds DS Snyman ⁵

Soos wat die werk gevorder het het die kommissie besluit om met drie sub-kommissies te werk wat die beoogde drie hoofstukke van die hersiene stuk sou hanteer, naamlik die problematiek, die prinsipiële en die praktiese. Elke sub-kommissie het soos nodig vergader, 'n verslag aan die volle kommissie versend, inkomende kommentaar beoordeel en ingewerk, en 'n hersiene verslag het telkens gedien voor die volle kommissie wat sy vergaderings volgens die gereedheid van die sub-kommissies beplan het.⁶

Die kommissie het deurgaans probeer om konsensus te bereik, terwyl daar tog wel minderheidstandpunte voor die sinode gedien het. Die koste van die hersiening het R15 905 beloop, en dit is befonds uit die verkope van *Ras, Volk en Nasie*.

Die erns waarmee die kommissie hulle taak bejeën het, word verder bevestig deur die voorwoord van die verslag wat aan aan die Algemene Sinode voorgelê is. Dit het ondermeer gelui: "Die Hersieningskommissie was deurgaans onder die besef van die moeilike opdrag van en verantwoordelikheid teenoor die Algemene Sinode. Sowel die Buiteland, asook kerke, instansies en individue in Suid-Afrika self het hulle belangstelling getoon deur die Kommissie van 'n

magdom studiestukke, kommentaar, voorstelle, wenke, kritiek en besluite te voorsien. Dit spreek vanself dat lede van die Kommissie onderling dikwels verskil en sterk standpunte ingeneem het. Die hoë mate van eenstemmigheid wat wel bereik is, is rede om voor dankbaar te wees en het gekom nadat lank en indringend gepraat, elke moontlike formulering oorweeg is en elkeen bereid was om oor minder ernstige sake toegewings te maak."⁷

Die kommissie het ook by enkele paragrawe aan lede toestemming verleen om as 'n minderheidstandpunt 'n alternatiewe formulering aan te bied, met die name van die betrokke lede daarby wat ook die reg ontvang het om dit aan die sinode voor te dra.⁸

Na vier jaar se intense studie en beredenering was die verslag in 1986 gereed om voor die Sewende Vergadering van die Algemene Sinode van die Ned. Geref. Kerk, wat vanaf 14 - 25 Oktober in Kaapstad gehou is, te dien.

5.4 *DIE VERSLAG VAN DIE HERSIENINGSKOMMISSIE VAN RAS, VOLK EN NASIE*

Die titel van die verslag was: "Kerk en Samelewing - 'n Getuienis van die Ned. Geref. Kerk." Dit het uit drie

hoofstukke bestaan naamlik:

- I Die Problematiek
- II Prinsipiële Verantwoording
- III Die Praktyk.

Die verslag het 67 bladsye beslaan en die onderskeie paragrawe is van 1 tot 393 genommer.

Die verslag is weens die vertroulikheid daarvan nie by die Agenda van die Algemene Sinode ingebind nie.⁹ Slegs 2500 eksemplare is daarvan gedruk en dit is afsonderlik aan die afgevaardigdes gestuur. Hierdie gebeure maak die verslag haas onbekombaar. Dit is juis hierdie onbekombaarheid, en die feit dat hierdie verslag van reuse historiese omvang in die geskiedenis van die Ned. Geref. Kerk is, wat maak dat die verslag volledig weergegee word.

"HOOFSTUK I: DIE PROBLEMATIEK

1. Inleiding

Die Algemene Sinode van die Ned Geref Kerk het in 1982 1 besluit 'dat Ras, Volk en Nasie indringend in die lig van die Skrif hersien word vir oorweging deur die volgende Algemene Sinode' (Handelinge, bl 1182).

Hierdie opdrag veronderstel 'n deeglike prinsipiële 2

verantwoording uit die Skrif. Vooraf moet ons egter kortliks kennis neem van die gekompliseerde samelewing waarin die kerk geroep word om sy werk te doen. Daarmee word dan ook die problematiek geskets waarmee die Ned Geref Kerk in sy verhouding tot die Suid-Afrikaanse samelewing te doen het.

2. Bevolkingsamestelling en -groei

Volgens die 1980-bevolkingsensus is die grootste groep 3 in Suid-Afrika die Zoeloes (22,8% van die bevolking), gevolg deur die Blankes (18,2%), die Xhosas (12%) en die Kleurlinge (10,5%), terwyl al die ander groepe elk minder as 10% uitmaak.

Die persentasie-aandeel van die minderheidgroepe sal 4 in die volgende twee dekades as gevolg van die onderskeie bevolkingsgroei aansienlik verander. As gevolg van vinnige afnames in geboortekoerse sal die relatiewe aandeel van die Blankes, Kleurlinge en Asiërs in die volgende paar dekades aansienlik daal. Na raming sal die Blanke bevolking se aandeel van die huidige 18,2% tot tussen 12 en 13% teen die einde van die eeu afneem. By die Swart volksgroepe is daar ook 'n afname in geboortekoerse maar dit is veel stadiger as by die Blankes, Kleurlinge en Asiërs, terwyl sterfte-

koerse vinnig daar en natuurlike aanwas derhalwe hoog bly.

Alhoewel syfers met versigtigheid gehanteer moet word, 5 en onder andere deur internasionale immigrasie beïnvloed word, het die lidmatetal van die Ned Geref Kerk as persentasie van die totale Blanke bevolking vanaf 42% in 1951 tot 38% in 1980 gedaal. Dit beteken nie dat die werklike getalle verminder het nie, maar relatief raak die kerk ten opsigte van bevolkingsgroei en by die groei van ander kerke agter.

Indien die demografiese profiel van lidmate ontleed 6 word, kan verwag word dat die groeikoers van die Ned Geref Kerk in die volgende twee dekades verder sal afplat om vroeg in die volgende eeu selfs 'n negatiewe groeikoers te toon.

Hiermee saam moet die volgende belangrike tendense in 7 ag geneem word:

- * die skerp styging in die getalle van bejaardes, 8
- * die verandering van die etniese samestelling van die 9
arbeidsmag,
- * die bestaan en rol van vakbonde en arbeidskodes, 10
- * die toename in werkloosheid en arbeidsonrus, en 11
- * die toenemende politieke bewuswording van die onder- 12
skeie bevolkingsgroepe met gepaardgaande eise om

deelname aan en selfs oorname van staatkundige besluitneming.

3. Verstedeliking en migrasie

Soos in baie lande van die wêreld is die Suid-Afri- 13
kaanse bevolking toenemend op trek. Afgesien van die
verskuiwing van die platteland na die stad, is daar
ook ander migrasieverskynsels soos 'n verskuiwing van
die suide na die noorde. Dit veroorsaak onder andere
dat bepaalde gemeentes se fasiliteite nie ten volle
benut word nie, terwyl ander gemeentes 'n tekort aan
fasiliteite het. Waar sekere volksgroepe tot 'n paar
dekades gelede oorheersend in bepaalde geografiese
gebiede saamgetrek was en relatief maklik eie gebrui-
ke, gewoontes, geloofsoortuigings en taal kon handhaaf,
word die situasie geleidelik deur interne migrasie ver-
ander.

Teen 1980 was slegs 53% van die totale bevolking ver- 14
stedelik. Teenoor 89% van die Blankes, 77% van die
Kleurlinge en 91% van die Asiërs is slegs 38% van die
Swart bevolking in 1980 in stedelike gebiede getel.
Nogtans maak die stedelike Swart bevolking reeds meer
as die helfte van die totale stedelike bevolking van
Suid-Afrika uit en die vraag kan tereg gestel word of
ons in die toekoms voortdurend aan stedelike gebiede

volgens Westerse boustyle en lewenstyle kan dink. Sosio-ekonomiese (veral opvoedkundige), politieke en tegnologiese ontwikkeling sal in die toekoms veral by die Swart bevolking 'n geweldig vinnige plattelandse stedelike migrasieproses veroorsaak. Daar bestaan oor die algemeen min begrip vir die sosio-ekonomiese en politieke kragte wat deur verstedeliking veroorsaak word.

4. Taalvaardigheid en geletterdheid

Soos meeste lande in Afrika is Suid-Afrika 'n veeltaalige land en is daar groot kommunikasieprobleme as gevolg van taalverskille.

In die RSA (met uitsluiting van die Transkei, Bophuthatswana en Venda) word minstens 25 huistaal gepraat, Benewens Afrikaans en Engels as amptelike tale, is daar nege erkende Swart skryftale.

'n Analise van die 1980-sensus toon dat 67% van die totale bevolking se huistaal 'n Swart taal is. Afrikaans is die huistaal van 20% en Engels van 11% van die bevolking. Daar is nie 'n gemeenskaplike taal waarin al die Swartes met mekaar praat nie. Van die totale Swart bevolking kan 67% nie Afrikaans praat, lees of skryf nie. Dié persentasie vir Engels is 69%. Zoeloe is die bekendste Swart taal (die huistaal van [†]

36% van die Swart bevolking) in Suid-Afrika, maar daar is ook baie Swartmense wat Zoeloe nie ken nie. Na raming is minder as 10% van die Blanke bevolking in die RSA 'n Swart taal magtig.

In 1980 was die geletterdheidsyfers van die volwasse 17 bevolking soos volg vir die verskillende bevolkingsgroepe: Blankes 99%, Asiërs 80%, Kleurlinge 68,5% en Swartes 45,5%. Ten opsigte van hierdie maatstaf was die totale aantal ongeletterde volwasse-nes vyf miljoen. Ongeletterdes kom veral in nie-stedelike gebiede voor. Aangesien groot getalle van die volwasse bevolking (15 jaar en ouer) buite skoolverband leer lees en skryf, is geletterdheid in werklikheid hoër en kan dit op 99% vir Blankes, 92% vir Asiërs, 84% vir Kleurlinge en 67% vir Swartes gestel word. Van die totale Suid-Afrikaanse bevolking is 76% geletterd. In die afgelope paar jaar het geletterdheid vinnig toegeneem vanweë groot vordering op onderwysgebied. Die aanwas van die Swart bevolking is egter so groot dat dit byna onmoontlik lyk om op kort termyn vir al die kinders voorsiening te maak vir formele onderwys.

5. Ekonomiese beeld

Verskille in ontwikkelingspeile, geskooldheid, taal- 18

vaardigheid, deelname aan ekonomiese ontwikkeling en verskille in die afhanklikheidsklas (groot gesinne by bevolkingsgroepe met 'n vinnige aanwas) lei daartoe dat groot dispariteite in hoofdelike inkomste tussen die verskillende bevolkingsgroepe voorkom. By die Swart bevolking is dié teenstellings veral groot tussen plattelandse en stedelike gebiede. Nieteenstaande al die pogings om die loongaping te vernou, is daar aanduidings dat die gaping tussen rykdom en armoede al groter word.

6. Sosio-politieke beeld

Suid-Afrika was die ontmoetingsgebied van volksgroepe 19 uit Afrika, Asië en Europa. Die resultaat is 'n mosaïek van groepe en 'n verskeidenheid van tale, gelowe, kulture, opvoedingspele, ekonomiese aktiwiteit, inkomste, ens. Groot verskille kom voor ten opsigte van die beoordeling van huidige werklikhede én toekomstige verwagtings, veral ten opsigte van die staatkundige bedeling. Nêrens ontmoet die Eerste en Derde wêreldes mekaar skerper as in Suid-Afrika nie. Hierdie ingewikkelde samelewingstruktuur word verder gekompliseer deur vinnige sosio-ekonomiese, politieke, tegnologiese en maatskaplike verandering.

Ook binne bepaalde groepe bestaan daar ernstige me- 20

ningsverskille oor die politieke toekoms van Suid-Afrika, verskille wat ook weerspieël word in maatskaplike onrus en spanning. Die strewe na die behoud en voortbestaan van minderheidsgroepe, gepaard met die noodsaak van politieke, ekonomiese en maatskaplike geregtigheid vorm die agtergrond van hierdie toestande, en tewens die kern van die huidige samelewingsproblematiek. Hierdie en dergelike faktore stel besondere eise aan die verkondigings- en versoeningstaak van die kerk, en met name van die Ned Geref Kerk.

7. Godsdienstige beeld

Daar is in hoofsaak dertien Christelike groeperings en 21 vyf nie-Christelike groeperings in Suid-Afrika en in die vier onafhanklike Swart state. Die seperatistiese Swart kerke (ongeveer 3,500) is die grootste groep met tussen 6 en 7 miljoen lidmate of ongeveer 30% van alle Swartes.

Die tweede grootste groeperings is die familie van Ned 22 Geref Kerke. Die Ned Geref Kerk is onder die blanke bevolkingsgroep sterk, veral in die Kaapprovinsie en in die OVS. In die OVS en in Qwa Qwa is die Ned Geref Kerk in Afrika dominant.

Dit is opvallend dat dit veral die onafhanklike Swart 23 kerke en die Rooms-Katolieke Kerk is wat die vinnigste

groei. Die belangrikste feit is egter die verblydende saak dat 77% van die totale bevolking aan een of ander Christelike kerk behoort.

8. Kerklike beeld: Die Ned Geref Kerk en die Familie van Ned Geref Kerke

Die Ned Geref Kerk en die Familie van Ned Geref Kerke 24 neem te midde van die verskeidenheid kerke in Suid-Afrika 'n eie plek in. Die geskiedenis van die Ned Geref Kerk begin met die stigting van 'n verversingspos aan Kaap die Goeie Hoop in 1652. In die beginjare is inboorlinge en slawe saam met die blanke nedersetters geestelik bearbei. Die gekersten-de Nie-Blankes is aanvanklik (Gedurende die eerste anderhalf eeu) in die kerklike gemeenskap opgeneem.

Naas die duidelike roepingsbewustheid om die gemeente 25 van God op te bou, het die groeiende besef onder die Blankes posgevat dat hulle veral kultureel anders is en is daar gevolglik allerlei skeidingsmaatreëls in die samelewing getref.

Op kerklike terrein het dit tot afsonderlike gods- 26 dienstige byeenkomste gelei, aanvanklik egter nie met die oog op die stigting van afsonderlike gemeentes en kerkverband nie.

Afsonderlike geestelike bearbeiding en byeenkomste van 27

Nie-Blankes het egter sedert 1863 tot die vorming van afsonderlike gemeentes gelei, en tot die stigting op 5 Oktober 1881 van die eerste Nie-Blanke sinode.

Hierna het die planting van afsonderlike kerke 'n 28 vaste patroon in die Ned Geref Kerk se sendingbeleid geword, en het daar sedert 1881 vyftien kerke tot stand gekom. Hierdie patroon van afsonderlike kerke het oor die afgelope jare onder druk gekom omdat van verskillende kante geoordeel is dat die Bybelse eis tot kerklike eenheid op hierdie wyse nie genoegsaam tot sy reg kom nie.

9. Die roeping van die Ned Geref Kerk

Die problematiek van Suid-Afrika lê in 'n samestelling 29 van verskeidenhede wat nêrens in die wêreld geëwenaar word nie. Die verskille van ras, velkleur, volk en kultuur, taal en onderwys, politiek en ekonomie, godsdiens en kerk tesaam met die groot verskeidenheid in ontwikkelingspeil, alles in een samelewing vorm 'n situasie met groot konflikpotensiaal. Plaas hom dan nog verder binne die spanningsveld van eerste en derde wêreld, kommunisme en kapitalisme, en van die stryd om wêreldoorheersing en die situasie kan kritiek word. Dit is dus vir die Ned Geref Kerk dringend noodsaaklik om duidelikheid te verkry oor die eise wat dit aan sy

bediening stel, en gevolglik ook oor die wese van die kerk én oor die konkrete gestalte van sy roeping en diens in hierdie besondere samelewing.

HOOFSTUK II: PRINSIEPIËLE VERANTWOORDING

10. INLEIDENDE OPMERKINGS

10.1 Die besinning moet voortgaan

Reeds vir baie jare is die Nederduitse Gereformeerde 30 Kerk besig om na die wil van God in en vir ons Suid-Afrikaanse situasie te vra. In hierdie verband het die kerk net een verlange: Om God se wil nederig en kinderlik te soek en te gehoorsaam.

In hierdie soeke na die wil van God kan ons ons nie 31 die weelde veroorloof om die besinning op 'n bepaalde stadium as afgehandel te beskou nie en wel om die volgende redes:

- * gelowiges moet steeds groei in die beter verstaan 32 van God se wil,
- * ons leef in 'n dinamiese situasie wat voortdurend 33 verander,
- * die geldigheid van vroeëre uitsprake moet 34 voortdurend getoets word,
- * die insigte en kritiek van ander binnelandse en 35 buitelandse kerke en gelowiges en die besinning saam met hulle noop ons om verder na te dink en so tot 'n

ryker en dieper verstaan van God se wil te kom.

10.2 Die Bybel is die kerk se enigste maatstaf

Ons glo en bely dat die Heilige Skrif die volkome en 36
vir alle tye gesaghebbende openbaring van God is. NGB 2,5,7
Daarom is dit vir ons die enigste maatstaf waaraan
standpunte, gesindhede en optredes in die Suid-Afri-
kaanse situasie getoets moet word.

Dit beteken

* dat ons steeds die Skrif, in gebondenheid aan ons 37
belydenisskrifte as samevatting van sy hoofwaarhede,
deeglik en reg moet bestudeer om vas te stel watter
boodskap en roeping vanuit die Woord na ons toe kom en
wat ons in ons eie situasie moet gaan toepas,

* dat ons steeds moet waak dat geen ander stem, hoe 38
mooi en verleidelik dit ook mag klink, of dit nou dié
van 'n bepaalde ideologie, geestesstroming, politieke
rigting, tradisie, persoonlike vooroordeel, volksge-
voel of wat ook al 'n beslissende woord bo of naas die
Bybel sal spreek nie.

10.3 Die Bybel moet na sy eie aard vertolk word

Die Bybel is byna twee duisend jaar gelede voltooi en 39
bevat 'n groot aantal boeke, elk met sy eie karakter,
samestelling en styl, en geskryf in 'n heel bepaalde
situasie. Om God se wil uit die Bybel te verneem moet

ons allereers hierdie eie aard van elke Bybelse uitspraak respekteer en in berekening bring.

Dit beteken

* dat die blote op-die-klank-af verklaring en toe- 40 passing van Bybeluitsprake sonder deeglike inagneming van hulle spesifieke karakter, verband, styl, doel en historiese situasie ten sterkste afgewys moet word,

* dat ons nie ons eie omstandighede en vraagstukke in 41 die Bybel mag inlees en so die Woord van God verlaag tot 'n eietydse resepteboek met 'n kitsvoorskrif vir elke probleem in die menslike geskiedenis nie.

10.4 Dit gaan in die Bybel oor God en sy koninkryk

As boek van God en sy koninkryk is die Bybel 'n deur 42 en deur 'godsdiensstige' boek en nie 'n handboek vir onder andere die sosiologie, die ekonomie of die politiek nie. As boek van God en sy koninkryk is die Bybel die blye boodskap dat God die mens, wat deur die sonde van Hom vervreemd geraak het, in genade opsoek, verlos, tot sy eiendom maak en aan sy eiendomsvolk 'n hoë roeping toevertrou.

Onder die ou verbond het Hy Israel vir Hom tot 'n eiendomsvolk gemaak met die roeping om Hom te verheerlik en vir al die nasies tot seën te wees. en in die nuwe verbond gaan dit om die verkondiging dat

God in Jesus Christus die wêreld met Homself versoen het, dat Hy hulle wat in Hom glo en die boodskap aangeneem het, in sy kerk byeenbring en roep om sy koningskap op alle terreine te dien en vir die wêreld tot seën te wees tot op die dag wanneer Hy alle dinge tot voleinding sal bring.

Dit beteken

* dat die Bybel, kragtens sy allesbepalende geestelik 43
-godsdienslike karakter, nie gebruik mag word as 'n bloudruk vir die oplossing van sosiale, ekonomiese of politieke vraagstukke nie. Derhalwe moet alle pogings uit die hede of die verlede om 'n bepaalde sosiale of politieke beleid, of dit nou dié van apartheid of eiesoortige ontwikkeling, of 'n beleid van integrasie is, uit die Bybel af te lees ten sterkste afgewys word,

* dat die nuwe en omvattende verhouding waarin God 44
die burgers van sy koninkryk, en in besonder sy kerk as instrument van sy koninkryk, tot Homself, tot mekaar as medegelowiges, en tot die wêreld geplaas het, nietemin 'n dure roeping op hulle skouers plaas wat nie net op die gebied van kerklike verhoudings nie, maar ook op alle lewensterreine uitgeoefen moet word. Om hierdie rede moet allereers aandag gegee

word aan die roeping van die kerk ten opsigte van kerklike verhoudings en tweedens aan die roeping van die kerk en van gelowiges ten opsigte van persoonlike en groepverhoudings.

11. DIE KERK: SY WESE EN SY ROEPING 45

11.1 Die kerk is 'n unieke skepping van God

Sowel in sy Ou-Testamentiese as sy Nuwe-Testamentiese 46
gestalte is die kerk 'n unieke skeppingswonder van God Deut 7:6vv
2Sam 2:23v

in 'n ou en gebroke wêreld. Onder die ou bedeling was Israel God se geroepe, heilige en uitverkore eiendoms- volk te midde van die nasies. Omdat die God van Israel so onvergelyklik anders as die gode van die nasies was, was sy volk 'n unieke volk onder die volkere.

Dieselfde geld in 'n nog ryker en heerliker sin van 47

die Nuwe-Testamentiese kerk. Midde in 'n ou, gebroke Ef 2:10
2Kor 5:17
en verbygaande wêreld het God 'n nuwe begin gemaak, 1Pet 2:9v
1Kor 3:9
het hy 'n unieke skepping tot stand gebring: sy kerk. Ef 2:15
Ef 2:19,21
Die unieke aard van die kerk word in die Nuwe Testa- 1Kor 12:12v
2Kor 11:2
ment met 'n rykdom van woorde en beelde beskryf: Hy Ef 5:25vv
1Kor 3:16v
is God se volk, sy bouwerk, sy huisgesin, die een nuwe mensheid in Christus, die liggaam, die bruid van Christus, die tempel van die Heilige Gees. Dit toon hoe volkome die wese van die kerk deur God Drieëinig be-

paal word. Die kerk is bo alles Gød se mense.

Dit beteken

* dat ons die unieke aard van die kerk moet 48
respekteer en dit nie moet beoordeel in die lig van
denkskemas van hierdie ou, verbygaande wêreld of moet
verwar met die instellings van hierdie gebroke
werklikheid nie. Die enigste 'denkskema' wat hier
moet geld, is wat ons vind in die Woord onder leiding
van die Gees van God.

11.2 Die wese van die kerk word deur die Woord bepaal

Christus roep vir Homself 'n kerk byeen en regeer dit 49

deur die verkondiging van sy Woord en die werking van
sy Gees. Hierdie Godsvolk moet 'die verlossingsdade
verkondig' van Hom wat hulle 'uit die duisternis
geroep het na sy wonderbare lig.'

Heid Kat Vr 54
1Pet 2:9

In sy verkondigingstaak neem die kerk deel aan die 50
drievoudige amp van Christus:

11.2.1 In sy profetiese taak verkondig die kerk die 51
heilsboodskap van die koninkryk en roep almal op om
die evangelie te glo en so deelgenote van die ewige
lewe te word. Terselfdertyd moet ook die hele lewe
met al sy apekte en terreine krities onder die norma-
tiewe lig van die Woord van God geplaas word.

11.2.2 In sy priesterlike taak verkondig die kerk die 52

liefde en barmhartigheid van God, die versoening tussen God en mens, en die liefde en versoening tussen mens en medemens, en in die besonder tussen geloofsgenote, wat met die kruis en opstanding van Christus en die koms van die Heilige Gees tot stand gekom het.

11.2.3 In sy koninklike taak verkondig die kerk die eis van die heiliging van ons lewe en van die geregtigheid van God wat oor alle onreg en bose magte, ideologieë en sisteme moet en sal triomfeer.

In sy verkondigingsroeping moet die kerk grote erns maak met die bedieningsbehoefte van hulle aan wie die Woord gebring moet word. Om werklik grond te vat in die lewe en hart van elke mens moet die evangelie in sy taal en beleweniswêreld konkrete gestalte vind. Die Nuwe Testament is realisties ten opsigte van die praktiese probleme wat uit die bedieningsbehoefte van verskillende groepe ontstaan. Die taalwonder van Pinkster moet onder meer vanuit hierdie pastorale oorweging verstaan word. Dit gaan dáárom dat die hoorders elkeen in hulle eie taal die groot daad van God verneem. Dit gaan dus om die effektiewe bediening van die woord. Hierdie selfde motief blyk ook wanneer Paulus stel dat hy vir die Jode 'n Jood en vir almal alles geword het ter wille van die evangelie. Ook geo-

Hand 2:1-11

1Kor 9:19-23

grafiese faktore, sosiale omstandighede en someer kan ten opsigte van voorsiening in spesifieke bedieningsbehoefte 'n rol speel. Hierdie voorsiening op bedieningsvlak mag egter nooit die eenheid van die kerk verduister of in gevaar stel nie.

Op grond van bedieningsbehoefte het daar in baie 55 lande kerke ontstaan wat vir die spesifieke behoeftes van die onderskeie volke voorsiening maak. Hierdie oorweging het 'n belangrike rol gespeel in die totstandkoming van die Familie van Ned Geref Kerke.

Die feit dat die kerk 'n Woordbepaalde en Woordverkon- 56 digende gemeenskap is, beteken

* dat die kerk 'n geloofs-, belydenis- en aanbiddings- 57 gemeenskap is,

* dat die kerk 'n evangelieverkondigende gemeenskap 58 is,

* dat die kerk dankbaar elke geleentheid moet aangryp 59 om die Woord aan iedereen sonder uitsondering te verkondig,

* dat 'n gemeente niemand wat na die verkondiging van 60 die Woord wil luister hierdie voorreg mag ontnem nie,

* dat daar ter wille van effektiewe bediening van die 61 Woord en die bedieningsbehoefte van verskillende taal- en kultuurgroepe voorsiening gemaak mag word vir die

verinheemsing van die kerk.

11.3 Die kerk is 'n geloofs-, belydenis- en aanbid-
dingsgemeenskap

Om tot die volk van Israel te behoort, het 'n belang- 62

rike rol in die godsdiens van die ou bedeling gespeel.

Deut 7:6-8
32:8vv

Tog was dit nie die beslissende faktor nie. Beslis-

Gen 15,17
Eks6,19:5v

send was die feit dat God hierdie volk verkies het en

Deut 29
Deut 6:4

met hulle 'n verbond opgerig het. Belangriker as die

bloedband was die verhouding tot Jahwe en die belyde-

nis dat Hy die enige Here is. Wie Hom as sy God bely,

Rut vgl
Jes 2:2-4;60
Jer 12:16
Sag 14:16vv

kon, nadat aan sekere voorskrifte voldoen is, lid van

die vergadering van die Here word selfs al het hy tot

'n ander volk behoort.

In die Nuwe Testament is die kerk uit en uit 'n ge- 63

loofs-, belydenis- en aanbiddingsgemeenskap. Wie die

Rom 1:15,16
10:8-10

evangelie glo en bely dat Jesus die Here is en God in

Ef 2:8;4:5

Gees en waarheid aanbid, word in sy kerk opgeneem.

Tegelyk is die suiwer handhawing van die belydenis vir

die Nuwe-Testamentiese kerk van kardinale belang. By

Hand 16:31
1Joh 2:18vv

die beklemtoning van apostolisiteit as een van die

4:1vv

kenmerke van die ware kerk, gaan dit vir die kerk juis

Belyd van Nicea

om die suiwer leer soos dit deur die apostels oorgele-

wer is.

Dit beteken:

64

- * Dat geloof in die Drieënige God en sy openbaring in 65 die Skrif, die enigste voorwaarde vir lidmaatskap van die kerk van Jesus Christus is,
- * dat die suiwer belydenis van die geloof die uit- 66 drukking is van gehoorsaamheid aan die Woord van God,
- * dat groot verskille in geloofsbelydenis skadelik is 67 vir die onderlinge gemeenskap en belydenis van die kerk.

11.4 Die kerk is 'n missionêre gemeenskap

Gedring deur die liefde van Christus en as God se eien- 68

domsvolk wat sy verlossingsdade moet verkondig, kan en 2Kor 15:14
mag die kerk niks anders wees as 'n missionerende, dit 1Pet 2:9
wil sê 'n sendingbedrywende gemeenskap nie. Hy moet Matt 28:19
as volk wat onder God se koningsheerskappy staan, die Joh 20:21
boodskap van die koninkryk aan alle nasies en aan alle
mense verkondig, hulle tot bekering oproep, oorgaan
tot kerkstigting en so God se genade verheerlik.

In hierdie sendingroeping gaan dit vir die kerk nie 69
bloot om Woordverkondiging nie, maar ook om daadver-
kondiging. Die kerk se optrede, voorbeeld, liefde en
diens moet 'n verkonding wees van die lewensverande-
rende en genesende krag van die evangelie.

Uit die Nuwe Testament blyk voorts dat die verbreiding 70

van die evangelie deur woord en lewe 'n saak is, nie net van sekere gemeentes en gelowiges nie, maar van die hele kerk.

Dit beteken

* dat sending in alle omstandighede, selfs in 'n 71 situasie van gespanne verhoudings, een van die hoogste prioriteite in die kerk behoort te wees,

* dat die voorbeeldige optrede, liefde, begrip en 72 diens van die kerk en gelowiges 'n magtige middel is om die krag van die evangelie in hierdie verskeurde, onregverdige en wantrouige wêreld sigbaar te maak,

* dat omgekeerd die aanvaarbaarheid van die evangelie 73 en die kerk se sendingarbeid ernstig geknou word deur liefdelose, onbegrypende en krenkende optredes.

11.5 Die kerk is 'n diakonale (dienende) gemeenskap

Die kerk se roeping sluit die beoefening van 74 barmhartigheid in. Gegrand in die barmhartigheid van God Drieëinig het Jesus Christus wat na die aarde gekom het, nie om gedien te word nie, maar om te dien, die diakonale diens aan sy kerk toevertrou. Daarom is die kerk 'n diakonale gemeenskap met die roeping om te dien.

Hierdie roeping is so omvattend soos die uiteenlopende 75 verskeidenheid van die fisiese, psigo-sosiale en

geestelike behoeftes van die lewe self. Die dienslewering van die kerk, hetsy deur die besondere ampte, amptelike organe of die amp van die gelowige op alle terreine van die daaglikse lewe, is iets heeltemal anders as 'n blote humanitêre benadering. Dit vloei voort uit en word gedra en gekwalifiseer deur die liefde van God wat in die evangelie aan ons geopenbaar is. As daadverkundiging te lei tot die verlossing in Jesus Christus en die beter beleving van die gemeenskap van die heiliges tot eer van God.

11.6 Die kerk is 'n universele gemeenskap

Onder die ou bedeling lê die aksent swaar op die afge- 76

sonderheid van God se volk, maar dan nie in dié sin dat Israel in en vir homself bestaan nie. Sy bestaan het ingrypende betekenis vir die nasies. Abraham word geroep en bestem om 'n seën vir al die volke van die aarde te wees. Israel moes 'n koninkryk wees wat God te midde van die volke priesterlik sou dien. Die profetiese verwagting was dat daar 'n tydperk van universele heil sou aanbreek waarin die volkere saam met Israel sou deel.

Gen 12:2v;18:18
Eks 19:5v
Jes 61:6
Jes 2:2-4;25:6v

In die nuwe bedeling is die kerk nog veel minder tot

77

een volk of gebied beperk. Dit bestaan uit mense van alle volke en van die hele wêreld wat deur geloof in

Hand 15:14
Rom 9:25
2Kor 6:16
Ef 3:6

Jesus Christus lede van die ware Godsvolk geword het. 1Pet 2:10
vgl 1Kor 12:13
Alle gelowiges uit alle volke word lede van die een
volk van God.

Ons erken hierdie groot waarheid wanneer ons in die 78
woorde van die Twaalf Artikels bely dat ons in 'n Twaalf Artikels
algemene kerk glo. Die algemeenheid van die kerk dui
allereers op die geheel van die wêreld en die
geskiedenis: die kerk omvat alle gelowiges uit alle
volke wat op alle plekke geleef het of nog leef.

Dit beteken

* dat die kerk kragtens sy wese as die een universele 79
volk en God nie eksklusief tot een volk of groep
beperk mag word nie; en dat niemand op grond van sy
herkoms, volksverbondenheid, taal of kultuur
uitgesluit mag word nie.

11.7 Die kerk is 'n gemeenskap van mense wat uit die
versoening lewe en die bediening van versoening verder
dra

As unieke nuwe skepping van God is die kerk 'n 80
gemeenskap van mense wat die versoening uit genade uit Rom 5:8-11
die hand van God ontvang het. Daarom is gelowiges
dankbare en nederige mense wat weet dat alles wat Ef 1:5vv;2:8v
Rom 5:1-11
hulle is en het 'n genadegeskenk is. As mense wat Ef 2:13 - 17
2Kor 5:18vv
deur Christus se bloed met God en met mekaar versoen Ef 4:2vv
Fil 2:1vv

is en nou vrede het, moet kerkmense en kerke die bediening van versoening verder dra en mekaar in 'n gees van versoening, vrede en broederlike liefde dien.

Dit beteken

* dat die styl van die kerk se optrede steeds dié van 81 versoening, vrede en liefde behoort te wees,

* dat kerke nie konfrontasie sal bevorder nie, maar 82 vir mekaar sal bid; mekaar nie liefdeloos sal beskuldig nie, maar bereid sal wees om ernstig na mekaar se getuienis te luister; mekaar nie sal vermy, dreig en uitsluit nie, maar om Christus ontwil sal aanvaar. Versoening beteken nie die toesmeer van verskille en die goed praat van wat verkeerd is nie, maar die openhartige deur praat daarvan,

* dat kerke nie self-regverdigend sal staan op hulle 83 eie standpunte as onfeilbaar nie, maar bereid sal wees tot ootmoedige selfondersoek, werklik te luister na andere, eie skuld sal erken waar nodig en voortdurend sal reformeer.

11.8 Die kerk moet 'n venster wees na God se komende nuwe wêreld

As nuwe skepping van God, as werkterrein van die 84

Heilige Gees, moet die kerk in al sy doen en late iets van die toekoms sigbaar maak. Die kerk mag nie in sy

Rom 8:23
2kor 1:22;5:5
Ef 1:14
Jak 1:18

eie gebrokenheid berus nie. In die kerk moet die liefde triomfeer oor die vyandskap en haat, die waarheid oor die leuen, die eenheid oor die verdeeldheid, die versoening en vrede oor geweld en konfrontasie. Slegs so sal die kerk waarlik kerk wees, 'n geloofwaardige wegwysers na God se voleinding, 'n venster op die toekoms van ons Here Jesus Christus.

11.9 Die kerk is een in God Drieëinig

Die kerk is van oorsprong een in God Drieëinig, maar 85 moet hierdie eenheid, ook te midde van die verskeidenheid in God se skepping en onder God se volk, en in die verskeurde werklikheid soek, dien en sigbaar maak.

11.9.1 Ons is een in God Drieëinig

86

Onder die ou bedeling het die eenheid van die volk van 87

God saamgehang met sy verbondenheid aan die Here as Deut 4:7;6:4
33:27-29
die één, onvergelyklike en lewende God. Dieselfde 2Sam 7:23
geld van die Nuwe-Testamentiese kerk. Te midde en ten 1Kor 12:13
Ef 2:14vv;
4:4-6
spyte van alle verskille tussen Jood en nie-Jood, Gal 3:28
Griek en nie-Griek, man en vrou, slaaf en vryman ken Joh 10:16
die Nuwe Testament net één kerk.

Hierdie mense is die een unieke volk van God, die een 88

bruid van Jesus Christus, die een tempel van die Belyd van Nicea
Heilige Gees. Alle verskille en verskeidenheid onder

gelowiges word in die Nuwe Testament as ondergeskik aan hierdie eenheid in God-Drieëinig beskou. Ons kan hierdie eenheid nog verder uitspel: die kerk is een omdat hy een oorsprong het in die werk van die een Vader, een Seun en een Heilige Gees, maar ook omdat hy een doop, een belydenis, een nagmaal, een gemeenskap, een roeping, een getuienis, een diens en een toekomsverwachting het. Daarom bely ons tereg 'dat die Seun van God uit die ganse menslike geslag vir Hom 'n gemeente wat tot die ewige lewe uitverkies is, deur sy Gees en Woord, in die eenheid van die ware geloof, van die begin van die wêreld af tot aan die einde toe vergader, beskerm en onderhou; en dat ek daarvan 'n lewende lid is en ewig sal bly.'

Heid Kat Vr 54

Hierdie eenheid van en in die kerk is dieper en hoër, 89 wyer en heerliker as enige aardse vorm van eenheid. Dit gaan hier immers om die samebinding van hulle wat nie deur natuurlike faktore nie, maar deur die hemelse Vader; hulle wat nie deur hulle humanistiese gevoelens, entoesiasme of mensgemaakte oortuigings nie, maar deur die Heilige Gees saamgesnoer word; hulle wie se eenheidsband nie aan die einde sal verdwyn nie, maar wat saam die ewige toekoms sal binnegaan om daar die groot loflied saam tot eer van God aan te hef.

Dit beteken

* dat kerke en gelowiges hier te lande hulle diepe 90 eenheid in Christus beter sal moet raaksien en sal moet beseef dat geen aardse verdeling of verskeidenheid ooit sal kan opweeg teen die heerlikheid en die werklikheid van hierdie eenheid nie. Ons kan hierdie eenheid ontken of verduister, maar nooit ongedaan maak nie.

11.9.2 Hierdie eenheid wis die verskeidenheid in God se se skepping en onder God se volk nie uit nie, maar gaan alle verskeidenheid te bowe

Kerklike verskeidenheid is in die Nuwe Testament altyd 91 'n verskeidenheid binne die eenheid. Dit kom ook duidelik na vore in die beeld van die kerk as die een liggaam van Christus wat uit baie lede bestaan. Juis ^{1Kor 12:4-30} en slegs as behorend tot die een liggaam kan die verskeidenheid van lede mekaar tot diens en seën wees.

Dit beteken

* dat die verskeidenheid wat as daadwerklike gegewens- 92 heid in die Bybel erken word, egter nie as grond vir kerklike verskeurdheid sal dien nie,

* dat die verskeidenheid nie as 'n bedreiging vir die 93 eenheid van die kerk beskou moet word nie, maar as 'n verryking daarvan en as 'n geleentheid tot onderlinge

diens namate elkeen 'n eie genadegawe ontvang het.

11.9.3 Die kerk het die verantwoordelikheid om sy diepliggende en onaantasbare eenheid in Christus in hierdie verskeurde en verdeelde wêreld te bely, te beleef en sigbaar te maak

94

11.9.3.1 Dit is noodsaaklik dat hierdie eenheid beleef en sigbaar word

In 'n wêreld wat uitmekaargeskeur word deur spanning, misverstand, verdeeldheid en agterdog is die feit van die eenheid van die kerk vir ons 'n ryke vertroosting. Die Woord van God vereis egter van die kerk dat hy hierdie onsigbare eenheid ook hier en nou sal beleef en sigbaar maak. Nie alleen het die gelowiges dit onderling nodig tot hulle eie versterking en opbouing nie, maar die wêreld moet dit ook kan waarneem. Christus se gebed om die eenheid van die kerk kry daarom 'n besondere betekenis: 'sodat die wêreld kan weet dat U My gestuur het'. Die duidelik waarneembare eenheid van die gelowiges is vir die wêreld 'n bevestiging van die waaragtigheid van Jesus se sending.

95

Ef 4:3-5

Joh 17:23

Dit beteken

* dat ons nooit in die verskeurdheid van die kerke met dieselfde gereformeerde belydenis mag berus nie,

96

maar dit as sonde moet erken en bely,

* dat die kerk die verantwoordelikheid het om sy 97
eenheid sover dit fisies moontlik is met alle
gelowiges te beleef en sigbaar te maak,

* dat die kerk ten spyte van alle struikelblokke wat 98
op hierdie weg mag bestaan en sonder om hierdie
struikelblokke te ignoreer, steeds moet streef na die
groots moontlike sigbaarmaking en beleving van die
geestelike eenheid van die volk van God,

* dat hierdie eenheid iets anders is as 'n kunsmatige 99
en gedwonge eenheid wat bloot ter wille van die
demonstrasie van 'n sigbare eenheid nagestreef word.

11.9.3.2 Die eenheid word beleef in die beoefening van die gemeenskap van die heiliges

Geestelike gemeenskap tussen gelowiges is een van die 100
konkrete wyses waarop die eenheid van die kerk beleef
word. Gemeenskap met God beteken immers ook gemeen-
skap met mekaar. Hulle wat deel het aan die één
liggaam en één Gees, aan die één Here, één doop, één
geloof, één hoop en één liefde, buig ook afsonderlik
en gesamentlik onder die één Woord van God. Hulle ken
'n gesamentlike deelname aan lyding, aan vertroosting,
aan voortdurende voorbidding vir mekaar, aan die
onderlinge bemoediging en vermaning van mekaar.

Twaalf Art
Heid Kat Vr
en Antw 55

Hand 2:42
Heb 13:16
1Joh 1:7
Rom 15:26
2Kor 8:4;9:13

Dit beteken

* dat daar 'n groot verantwoordelikheid op gelowiges 101 en in die besonder op die plaaslike gemeentes rus om struikelblokke wat in die weg van ware gemeenskapsbeoefening staan, biddend en werkend te oorwin en hierdie gemeenskap daadwerklik te beoefen.

11.9.3.3 Kerklike kontak en ekumeniese betrekkinge is 'n noodsaaklike uitingsvorm van die eenheid van die kerk

Waar daar in die wêreld ook al kerk is en die kerk met 102 sy kerkwees erns maak, daar sal ten spyte van selfs ernstige konfessionele verskille en 'n verskeidenheid van selfstandige georganiseerde kerke, 'n innerlike drang na kontak met mekaar wees. Hierdie drang is veel meer as 'n bloot menslike behoefte aan gemeenskap met mekaar: Dit spruit voort uit die wese van die kerk en word lewend gehou deur die luister na die Woord en die werking van die Heilige Gees.

Dit beteken

- * dat die kerk die roeping het om daarna te streef om 103 in ekumeniese verhouding met ander kerke te tree,
- * dat verskillende grade van ekumeniese verhoudings 104 geskep word na gelang van die konfessionele ooreenstemming tussen kerke.

12. DIE KERK EN GROEPVERHOUDINGS 105

12.1 Ras en volk in die Skrif 106

12.1.1 Die Heilige Skrif beskou die menslike geslag
as 'n eenheid

Die skeppingsverhaal wat die ganse menslike geslag na 107
een stamvader en -moeder herlei, beskou die mensdom as
'n wesenlike eenheid. Hierdie gesigspunt word deur
die geslagregisters in Genesis 10, 1 Kronieke 1-9 en Rom 5:12-21
Lukas 3:23-38 bevestig waarin die wêreldgeskiedenis as
'n uitgebreide familiegeskiedenis gesien word. In
Handelinge 17:26 word gestel dat God al die nasie 'uit
een mens' gemaak het. In dieselfde gees word Christus
beskryf as die 'tweede Adam' wat die ganse menslike
geslag, gesien as 'n organiese eenheid, in sy heils-
werk betrek.

Hierdie gedagte van die fundamentele eenheid van die 108
menslike geslag is van groot belang ten opsigte van
die Bybelse beskouing van die waardigheid van elke
mens (vgl ook par 168-208). Dit gaan ook aan alle
volkeverskeidenheid as sodanig vooraf. Dit word in
die Bybel egter nie uitgebou tot die een of ander
ideologie nie, maar staan hier steeds in religieuse
verband, naamlik binne die ruimte van die mensdom se
gemeenskaplike Godgegewe status, roeping, lotsverbon-

denheid, sondigheid en die universele aanbieding van die evangelie.

12.1.2 Ras- en kleurverskille speel geen rol in die Bybel se beoordeling van mense nie

'Ras' is hoofsaaklik 'n biologiese begrip wat saamhang 109 met erflike eienskappe soos bloedverwantskap, haar-, oog- en velkleur, vorm van liggaamsdele ensomeer.

Bloedverwantskap is in die Ou Testament 'n belangrike 110 saak. Dit hang hier egter nie saam met raseienskappe nie, maar met die groot plek wat die familie, in enger én ruimer sin, in die Semitiese denke beklee. Bowendien lê die belangrikheid van hierdie soort bloedverwantskap nie in die besondere biologiese kenmerke van Israel as sodanig nie, maar in die feit dat hierdie 'familie' deur God verkies is om sy mense te wees.

Afgesien van bloedverwantskap kry ander raseienskappe 111

in die Ou Testament slegs terloopse aandag. Ons kan Jes 18:2,7
Jer 13:23

sê dat die Ou Testament wel bewus is van die biologiese faktor in die samestelling van mensegroepe, maar nie die ontstaan, kenmerke of geskiedenis van rasse beskryf nie. Baie beslis ken dit geen rassevraagstuk nie. In die Nuwe Testament speel die begrip 'ras' geen rol speel nie.

12.1.3 Die Bybel hanteer die begrippe 'volk' en 'nasie' en die volkeverskeidenheid as deel van die bestaande werklikheid

Die Hebreëuse woorde vir 'volk' en 'nasie' naamlik am 112 en goj kom altesame 2444 keer in die Ou Testament voor. In die enkelvoud verwys am gewoonlik na Israel, terwyl die meervoud van albei woorde na 'nasies' verwys. In die algemeen kom am meer ooreen met ons woord 'volk' as kulturele begrip, en goj met ons woord 'nasie' as politieke begrip. Die Ou Testament hou wel rekening met die kulturele en politieke komponente in die lewe van die volke, maar hierdie komponente kry geen eie gewig nie. Hulle funksioneer binne die teenstelling tussen Israel as God se volk en die 'nasies' wat nie tot die Godvolk behoort nie.

Van die Nuwe-Testamentiese terme wat gereeld of by geleentheid vir 'volk' en 'nasie' gebruik word (laos, ethnos, fule, genos, glossa demos, ekklesia) is laos ^{1Pet 2:9} en ethnos verreweg die belangrikste. Hulle kom saam 303 keer voor. Albei word in nasionaal-etniese sowel as in primêr religieuse sin gebruik. Laos verwys in verreweg die meeste gevalle na Israel as die volk van God of na die kerk. Ethnos daarenteen word oorheersend vir 'volk' in nasionaal-etniese sin gebruik

en wel vir Israel sowel as die ander volke. Tog verwys dit soms as religieuse term na die heidennasies in teenstelling met die Christene, en (een keer) na die kerk as volk van God. Van groot belang is die feit dat ook die gebruik van laos en ethnos in nasionaal-etniese sin nog steeds in verband met die beskrywing van God se heilswerk staan en geen 'evaluering' van nasieskap as sodanig bevat nie. Die bestaan en die verskeidenheid van volke as sodanig word nie positief aangeprys of negatief beoordeel nie, maar aanvaar as deel van die gegewe werklikheid.

1Kor 5:1;12:2
1Tess 4:5

Binne die raamwerk van God se genadewerk word die verskeidenheid van volke egter aangewend om die grootsheid en heerlikheid van God se omvattende heil aangrypend te beklemtoon.

Op 5:9,7:9

In besprekings van die oorsprong en die Bybelse evaluering van etniese verskeidenheid word Genesis 10 en 11:1-9, asook Deuteronomium 32:8 en Handeling 17:26 meermale ter sprake gebring. Sonder om uitvoerig op hierdie gedeeltes in te gaan, moet die volgende bevindings gestel word:

* In al vier gedeeltes word die veelheid van nasies en hulle verspreiding oor verskillende woongebiede beskryf as 'n historiese werklikheid wat onder die

voorsienige bestel van God plaasgevind het.

* In Genesis 11 word die taalverwarring as 'n oordeel 115 van God oor die sondige hoogmoed van die mens beskryf. Die oordeel bevat egter ook genade en seën vir sover daarmee 'n verdere voortbestaan van die mensheid verseker word, en God sy skeppingsdoel met die menslike geslag bereik.

* Die sonde, en die geestelike bankrotskap van die 116 nasies vorm die agtergrond waarteen Abraham se roeping as die stamvader van die Godsvolk, en as die man in wie al die nasies geseën sal word, des te helderder uitstaan.

In Deuteronomium 32:8 en Handeling 17:26 word beklem- 117 toon dat dit God is wat vir die nasies hulle woonplek bepaal het. Eersgenoemde uitspraak is deel van 'n loflied op die heerlikheid van God se genadewerk aan Israel en laasgenoemde deel van 'n sendingpreek wat God se almag en eiendomsreg op die nasies beklemtoon en enige vorm van noodlot of toeval prinsipieël afwys. Ten spyte van wisselende omstandighede en grense is God in beheer van alles.

Dit beteken

* dat kwessies soos volkerebeleid of die handhawing 118 of opheffing van volksidentiteit nie 'n punt van

diskussie in die Bybel is nie. Om die volkseie te handhaaf of nie word bepaal deur 'n volk se erns om sy eie kulturele waardes te behou. Die manier waarop hierdie handhawing geskied, moet egter steeds voldoen aan die eise van God se Woord.

12.1.4 Rassisme is 'n ernstige sonde wat geen mens of kerk mag verdedig of beoefen nie

Wie dit teoreties verdedig of prakties deur houding en 119 handeling te kenne gee dat een' ras, volk of groep volke inherent meerderwaardig en 'n ander ras, volk of groep volke inherent minderwaardig is, maak hom skuldig aan rassisme. Rassisme is 'n sonde wat geneig is om kollektiewe en gestruktureerde vorme aan te neem. As morele dwaling beroof dit die menslike persoon van sy waardigheid, pligte en regte. Dit lei tot onderdrukking en moet derhalwe in alle vorme afgekeur en beveg word.

Hieruit volg

- * dat gesonde volksliefde, wat gerig is op die skep- 120 ping en bewaring van die eie volkskultuur, duidelik van rassisme onderskei moet word,
- * dat die kerk alle vorme van rassisme waar dit ook 121 al tot openbaring kom, moet afwys.

12.2 Die verhouding kerk en volk

122

12.2.1 Kerk en volk staan in 'n nou verband tot mekaar

Die kerk staan in 'n nou verband tot die volk omdat hy 123 die evangelie aan die volk verkondig en uit die volk gelowiges trek wat lede van die kerk word. Dat die kerk wat so ontstaan, kenmerke gaan vertoon wat tipies is van die kultuur van die besondere volk, is vanselfsprekend. Hierdie 'verinheemsing' van die kerk is inderdaad 'n positiewe teken dat die evangelieboodskap werklik op plaaslike bodem wortel geskiet het, dit wil sê dat dit 'gekontekstualiseer' geraak het.

12.2.2 Kerk en volk mag nie vereenselwig word nie

Kerk en volk is twee samelewingsverbande wat in baie 124 opsigte oorvleuel. Hulle moet nietemin baie duidelik van mekaar onderskei word. Waar dit by die volk om natuurlike geboorte, afstammingsverwantskap en kultuurgemeenskap gaan, gaan dit in die kerk om die geloof en om geloofsgemeenskap. Waar volk en kerk wél saamval en alle lede van die volk vanselfsprekend as lede van die kerk beskou word, is daar sprake van 'n volkskerk - iets wat heeltemal onskriftuurlik is. Teenoor die valse opvatting van 'n volks- of staatskerk handhaaf ons die Skriftuurlike gedagte van 'n belydende en 'n belydeniskerk.

12.2.3 Die kerk moet geestelike leiding aan die volk gee

Die volk is die ruimte waar die bediening van die 125 versoening en die opbou van gelowiges in die allerheiligste geloof moet plaasvind. Dit ontnem die kerk egter nie sy roeping en vryheid om profeties aan die volk leiding te gee en hom te vermaan, tot bekering op te roep en volkssondes in die Naam van die Here te bestry nie. Die behoud van sy identiteit as kerk van Christus is immers noodsaaklik vir die ware en suiwere Woordverkondiging, bediening van die sakramente, toepassing van die kerklike tug, voorbidding, onderrig en diakonale sorg.

12.2.4 In die strukturering van die kerk kan vir taal- en kultuurverskille wat met die verskeidenheid van volke saamhang, voorsiening gemaak word, maar dan op 'n wyse wat die eenheid van die kerk nie benadeel nie

Bedieningsbehoefte het in talle lande meegebring dat 126 daar in die strukturering van kerke voorsiening vir taal- en kultuurverskille gemaak is. Hierdie ontwikkeling het baie positiewe gevolge gehad omdat die Christelike gemeenskap en die beleving van die godsdiens tussen mense van dieselfde taal, kultuur, gewoontes en tradisies soveel spontaner kan geskied.

In die lig van die Skrif mag hierdie kontekstualisering (verinheemsing) van kerke egter nie ten koste van die eenheid geskied nie.

Dit beteken

* dat daar voldoende ruimte gelaat moet word vir die 127 verinheemsing van die kerk in die taal en kultuur van volke,

* dat die verinheemsing so moet plaasvind dat die 128 eenheid van die kerk gedien en nie bedreig word nie.

12.3 Bybelse-etiese riglyne vir medemenslike en groepverhoudings

In die lig van die voorafgaande is dit duidelik dat 129 die Woord van God kragtens sy besondere aard geen direkte voorskrif ten opsigte van die konkrete reëling van volkeverhoudings bevat nie. Dit beteken nou egter nie dat die Bybel sonder 'n boodskap vir groepverhoudings is nie. Ons moet dit egter op die regte plek gaan vind, naamlik by die Bybelse riglyne vir medemenslike optrede. God het immers aan sy volk duidelike voorskrifte ten opsigte van hulle medemenslike gesindhede en handeling gegee. Alhoewel hierdie opdragte meesal op tussenpersoonlike verhoudings afgestem is, moet ons aanvaar dat hulle ook vir groepverhoudings belangrik is. Bowendien gaan dit ook in die

groepverhoudings ten diepste om die kwaliteit van ons medemenslike optrede van persoon tot persoon.

Die riglyne wat ons vir medemenslike optrede in groepverhoudings aan die orde stel, is nie maar gebaseer op enkele tekste wat atomisties uitgelig is nie, maar op deurlopende etiese rigtingwysers wat dwarsdeur die Bybel loop. Hulle is die volgende:

- * die christelike naasteliefde 130
- * geregtigheid en reg 131
- * barmhartigheid 132
- * waarheid 133
- * eerbiediging van die Godgegewe waardigheid van die mens. 134

12.3.1 Die Christelike naasteliefde is die etiese norm vir ons medemenslike optrede

Die opdrag dat ons God van harte moet liefhê en ons naaste soos onself is die samevatting van God se ganse wil vir ons lewe. Die opdrag tot naasteliefde verskyn reeds in die Ou Testament. Hier sluit die 'naaste' ook die 'vreemdeling' van die land in. die Nuwe Testament word die naasteliefde uitgespel as 'n liefde wat alle mense, ook ons vyande, insluit.

Die belangrikste Ou-Testamentiese begrip wat hier ter sprake kom, is die Hebreeuse woord chesed wat

Die belangrikste Ou-Testamentiese begrip wat hier ter sprake kom, is die Hebreeuse woord chesed wat

Die belangrikste Ou-Testamentiese begrip wat hier ter sprake kom, is die Hebreeuse woord chesed wat

goedskiks beskryf kan word as 'verbondsliefde'. Hierdie begrip se betekenis hang saam met 'n persoon se verpligtinge en lojaliteit binne en teenoor die verbondsgemeenskap. Die gemeenskap waarbinne die chesed moet funksioneer, word in die Ou Testament bepaal deur die verbond van God wat die hele Israel insluit. Aangesien die verbond nie 'n bloot formele verdrag of kontrak is nie, maar die hart van 'n lewende gemeenskapsverhouding met God uitmaak, is chesed hier 'n verbondsliefde wat gekenmerk word deur 'n solidariteit en lojaliteit binne die verbondsgemeenskap en teenoor alle mense as skepsels en beeldraers van God.

Die Nuwe Testament eis onomwonde dat ons hele bestaan, 137 en daarom ook ons gesindheid en benadering tot medemenslike verhoudings, deur die liefde tot God en ons naaste beheers word.

Hierdie opdrag tot die ware naasteliefde hou vir ons onder meer die volgende in:

* dat die noodsaaklikheid van die beoefening van 138 naasteliefde, as die hart van God se wil vir ons medemenslike optrede, steeds in die middelpunt van die kerk se boodskap vir alle groepverhoudings moet staan,

* dat ons God gedurig moet bid vir meer naasteliefde 139

en dat Hy die woekerplante van liefdeloosheid, self-

Rom 15:30
Kol 1:8

sug, agterdog en bitterheid uit ons lewens sal uitroei. Gal 5:22

Die ware naasteliefde is immers 'n wonder wat slegs die Heilige Gees in ons lewens kan bewerk,

* dat ons liefde tot ons naaste nie bepaal mag word deur wie ons naaste is of deur die aard van sy optrede teenoor ons nie. Die Christen hou aan liefhê ten spyte van sy innerlike gevoel, ten spyte van ontmoediging, vyandskap en teenkanting. Dit is inderdaad 'n duur liefde, want dit sluit ook diegene in wat ons mag bedreig of verdruk of vervolg of verneder of haat. Dit slaan 'n brug van welwillendheid oor al die afgronde wat mense van mekaar skei,

* dat ons die omvattende geluk van ons naaste sal 141 soek. Dit sluit allereers in dat ons aan hom die goeie boodskap van redding en versoening in Jesus Christus sal verkondig. Die heil in Christus sluit egter meer in. Christus se liefde het ingesluit dat Hy ook siekes geners, hongeriges gevoed en na alle vorme van sorgbehoewendheid uitgereik het. Daarom sluit die Christelike naasteliefde kommer oor die naaste se geestelike en materiële node in. Die Christelike naasteliefde is ook 'n liefde van die daad. Dit is 'n liefde wat nie net ons broers en susters se omvattende geluk soek nie, maar dié van alle mense.

Jak 2:15v
1Joh 3:16-18
Luk 10:25-37
Gal 6:10

Daar lê swaar verantwoordelikheid op alle bevoorregte Christene om hierdie omvattende naasteliefde te beoefen. Ons beoefen hierdie liefde wanneer ons Christus se goue reël toepas dat ons aan ander moet doen wat ons wil hê dat hulle aan ons sal doen. Matt 7:12

12.3.2 Ons moet die Bybelse geregtigheid en reg beoefen en dien 142

12.3.2.1 Die beoefening van geregtigheid en reg is 'n belangrike Bybelse voorskrif

Die Bybelse riglyne vir medemenslike handeling oorvleuel en vul mekaar sterk aan. So kan die begrippe 'reg' (misjpat) en 'geregtigheid' (sedaka) nie van die verbondsliefde geskei word nie. 143

Om waarlik solidêr en lojaal binne 'n gemeenskap te kan wees, moet reg en geregtigheid in daardie gemeenskap gehandhaaf word. 'Geregtigheid' herstel iemand se geskonde 'reg'. Hierdie herstel van die verontregte se 'reg' is die positiewe kant van die 'geregtigheid'. Die negatiewe kant is daarin geleë dat diegene wat iemand se reg hom ontnem het, gestraf word. 'Geregtigheid' betrek ook die strukture van menslike samelewing en hou in dat elkeen ontvang waarop hy as lid van die samelewing geregtig is, ten einde sy Godgegewe roeping te kan vervul. 144

Misjpat het te make met die herstel van die gebroke 145
orde in die gemeenskap, gewoonlik deur die tussenkoms
van 'n derde, soos byvoorbeeld 'n 'regter'. Deur
hierdie handeling kom 'n verontregte weer tot sy
'reg'.

Die Nuwe Testament word die woord 'geregtigheid' onder 146
meer gebruik as aanduiding van die gehoorsame doen van Matt 5:6,10,20
God se wil, die beoefening van dit wat voor Hom reg 6:1,33
is. Hand 1035
Ef 4:24

Die Bybelse eis dat gelowiges in alle opsigte sal doen 147
wat voor God reg is en alle onreg sal bestry, het
belangrike implikasies vir groepverhoudings in ons
land.

Dit behels onder meer

- * dat gelowiges steeds sal vra na dit wat voor God 148
reg is ten opsigte van alle fasette van die samelewing
en alle onreg sal bestry,
- * dat ons ons daarvoor sal beywer dat reg sal geskied 149
aan alle groepe in ons land op sosiale, opvoedkundige,
ekonomiese, politieke en alle ander gebiede,
- * dat owerheidsbeleid en alle individuele, groeps- en 150
owerheidsoptredes getoets moet word aan die eis van
wat reg en billik voor God is.

12.3.2.2 Gelowiges moet sensitief wees en intree vir
die reg van die arme en weerlose

Dit is belangrik om daarop te let dat die Bybelse 151
'reg' en 'geregtigheid' in hoë mate - alhoewel beslis
nie uitsluitlik nie - gerig is op die weerloses in die Job 29:12-14
Spr 29:7
verbondsgemeenskap, op hulle wat nie die middele het Jes 58:1-10
om hulleself te handhaaf nie; die weduwee, weeskind,
arme, vreemdeling, Leviet. Dat veral aan hierdie
mense 'reg' moet geskied, is vir die ware Israeliet
net so vanselfsprekend as om sy klere aan te trek.
Die 'geregtigheid' en reg wat God van sy volk vra,
sluit daarom in dat hulle 'die wat onregverdig gevange
gehou word, bevry', 'die juk wat op mense druk, af-
haal', 'verdruktes vry maak', aan hongeriges brood gee,
'aan die armes en die dakloses 'n blyplek', aan
diegene sonder klere iets om aan te trek, dat hulle
hulle 'medemens nie aan sy lot oorlaat nie'. Dit is
dan ook 'n blywende opdrag aan God se volk van geslag
tot geslag.

Wanneer God se volk op hierdie manier vir die 'reg' 152
van die verontregte intree, volg hulle die voorbeeld Deut 10:8
Ps 17:2; 26:1
van God self. Hy is immers by uitnemendheid die Een 35; 23v; 72.2;
140:13
wat vir die saak van die noodlydende en verontregte
intree. Daarom bely die Psalmdigter: 'Ek weet, die

Here behartig die regsak van die hulpelose, Hy sorg vir die reg van die arme.

In die Nuwe Testament is dit veral die Lukasevangelie 153 wat God beskryf as die Een wat by uitnemendheid omsien na die minderbevoorregtes en die weerloses. Luk 1:46-55
6:19-31

Omdat die armes, die weduwees, die wese, die vreemdeling gewoonlik ook die magteloses was, was hulle by uitstek die prooi van uitbuiting en verdrukking. in die regspraak is hulle nie altyd billik behandel nie. Eseg 22:29
Am 2:6;4:1;
5:11v;8:4-6
Eks 23:6
Jer 5:28 vgl
Luk 18:2-6

Dit is belangrik om raak te sien dat dit hier nie gaan om die 'liefde' of die 'barmhartigheid' nie, maar om die handhawing van die 'reg' van die noodlydende. Liefde, barmhartigheid ensomeer word hier veronderstel, maar staan hier nie op die voorgrond nie. Die arme het 'n eie misjpat (reg) gehad wat niemand hom ontnem nie. As verbondskind, as skepsel en beeld- draer van God is hy 'geregtig' om 'n menswaardige bestaan te voer. Om hom tot sy 'reg' te help, is nie opsioneel nie. Soos liefde en barmhartigheid, is dit ook plig. Dit is om hierdie rede dat die Bybel so besondere sensitiwiteit vertoon ten opsigte van hulle wat uitgebuit en verdruk word. Hierdie sensitiwiteit ten opsigte van verontregtes kan beskou word as 'n Deut 10:18;24:17
Ps 140:13

Bybelse beginsel wat vir alle tye en alle gemeenskappe geld.

In Israel het die godsdienstig-sedelike en die juri- 156
diese aspekte van die 'reg' van die arme saamgeval. 2Sam 15:1-6
Om 'reg' te beoefen en te verskaf was almal se verant- Ps 72
woordelikheid, maar by uitnemendheid dié van die ower- Jes 9:3,6
heid in die persoon van die koning. Dit was egter die 11:3-5
geestelike leiers van die volk van God soos byvoor-
beeld die profete wat almal se gewete moes opskerp om
die reg in die besonder van die verontregte en die
noodlydende nie te verwaarloos nie.

Hieruit volg

* dat gelowiges sensitief moet wees ten opsigte van 157
die handhawing van die reg van die weerlose, die arme
en die verontregte,

* dat die kerk in sy verkondiging moet wys op die 158
nood van mense en die noodsaaklikheid om wat reg is
teenoor almal te beoefen,

* dat onreg en nood onder die aandag van die owerheid 159
en alle betrokke instansies gebring moet word.

12.3.3 Christelike barmhartigheid en diensbereidheid is 'n baie belangrike aspek van medemenslike optrede in groepverhoudings

Net soos 'reg' en 'geregtigheid' kan ook die 'barm- 160

hartigheid' (racham) nie van die liefde losgemaak word
nie. Dit is trouens 'n gestalte van die verbonds-
liefde. 'Barmhartigheid' is die deur Christus geïn-
spireerde liefdevolle bewoënheid oor mense, die ge-
sindheid en daad wat meehelp om die lewe en bestaan
van diegene wat ly en behoefte het, tot normaliteit te
laat terugkeer. Om aan 'n sorgebehoewende 'barmhar-
tigheid' te bewys is om hom te omring met 'n sfeer van
liefde en begrip en om aan hom 'n daad van beskerming
en bystand te verleen wat hom in staat stel om weer sy
volwaardige plek in die samelewing in te neem, om saam
te mag deel in die 'seëninge' en die herstel en stabi-
lisering van verhoudinge, die sjalom (vrede), wat God
vir daardie gemeenskap gee.

Ps 37:21,26
112:5
Spr 14:21
Sag 7:9

Die Nuwe Testament vertel ons telkens van Jesus se be-
woëndheid oor mense se behoeftes en leed. Hy roep die
gelowiges op om hulle te ontferm en barmhartigheid te
bewys. Woorde is nie genoeg nie. Die barmhartigheid
moet in die regte gesindheid en met woord en daad
geskied.

161
Mark 1:41;6:34
Matt 5:7
25:34-46
Luk 3:11,6:36
10:33
Rom 12:20
Jak 2:15-17 vgl
1Joh 3:18

Die Nuwe-Testamentiese diensmotief (diakonia) sluit
baie nou by die gedagte van 'barmhartigheid' aan.
Christus het gekom om te dien en Hy roep sy volgelinge
op om dieselfde te doen.

162
Mark 10:42-45
Luk 22:26v

Die Christelike barmhartigheid en onderlinge diens is 163
in groepverhoudings buitengewoon belangrik. Die barm-
hartigheidsdiens van die kerk moet verby alle grense
kyk en mense in nood behulpsaam wees. Barmhartigheids-
diens kan 'n magtige brug tussen groepe slaan omdat
dit 'n onloënbare bewys is van daadgeworde naastelief-
de.

Dit beteken

* dat die kerk ook kanale en strukture vir 'n missio- 164
nêre diakonaat en 'n barmhartigheidsdiens oor alle
grense heen behoort te ontwikkel.

12.3.4 Waarheid is in medemenslike optredes uiters be-
langrik

Die woord 'waarheid' (emet) het in die Ou Testament 'n 165
omvattende betekenis. Die 'waarheid' is op die spel Spr 11:18
as daar in 'n samelewing skyn is wat bedrieg, wanneer Ps 51:8
geveinsdheid en huigelary die toon begin aangee, wan- Spr 12:19
neer daar in die regspraak geen billikheid en regver- Sag 7:9;8:16,19
digheid is nie, wanneer die trou ontbreek, wanneer Ps 31:6;146:6
mense nie meer op hulle woord geneem kan word nie. In Gen 42:16
die 'struikeling' van hierdie omvattende waarheid wan- 1Kon 10:6
kel die grondslae wat vastigheid aan die lewe van 'n Jes 59:14
samelewing gee.

In die Nuwe Testament dui 'waarheid' (aletheia) onder 166

meer dit aan wat met die werklikheid ooreenstem en teenoor die leuen staan. As woord wat gewoonlik handel oor die verhouding tussen God en mens of tussen mens en mens kan dit die idee van bestendigheid en betroubaarheid, veral die trou van God, aandui.

Rom 2:2;9:1
2Kor 12:6
Rom 3:3-7;19:11

Christene is kinders van die waarheid en is geroepe om die waarheid in alle omstandighede en verhoudings te soek en te dien. Daarom is gelowiges geroepe om in groepverhoudings openhartig en opreg in gesprekke en andersins teenoor mekaar op te tree. Ook moet ons met mekaar in gesprek tree in die besef dat geen groep 'n monopolie op die waarheid het nie. Die waarheid het baie fasette en juis in die openheid vir mekaar en die luister na mekaar se standpunte leer ons die volle waarheid beter ken.

12.3.5 Eerbiediging van die Godgegewe waardigheid van die mens 168

12.3.5.1 Die waardigheid van die mens blyk uit sy unieke plek in God se skeppings- en verlossingshande-linge

Die Godgegewe waardigheid en heerlikheid van die mens blyk allereers uit die unieke plek wat hy in God se skeppingswerk inneem. Hy en hy alleen is immers na die beeld van God geskep in kennis, geregtigheid en

Gen 1:26v;9:6
Ef 4:24
Kol 3:10

heiligheid. Die feit dat die mens beelddraer van God is, hou onder meer die volgende in:

* Die mens staan in 'n unieke verhouding tot God. 170

* Die mens het die roeping om as God se verteenwoordiger sy opdrag op aarde te volvoer. 171

* Hy is geroep en bestem om in sy wese 'n weerspieëling van God te wees, soos 'n kind die 'beeld' van sy vader is. ^{Gen 5:1} 172

* Die unieke aard en plek van die mens blyk uit sy besondere verhouding tot drie wêrelde: 173

1. Eerstens staan hy as God se beelddraer aan God se kant om in alle verantwoordelikheid oor die aarde en al die skepsele te heers. 174

2. Tweedens is hy verwant aan die aarde waaruit hy geneem is. 175

3. Derdens is hy tog ook onderskeie van die engele, al is hy maar 'net bietjie minder as 'n hemelse wese'. Hy beklee 'n posisie waarin hy geroep is tot 'n unieke gemeenskapsverhouding van God. ^{Ps 8:6} 176

* Alhoewel die sondeval die mens se bestaan ingrypend beïnvloed het, beteken dit nie dat die beeld van God in die mens heeltemal verlore gegaan het nie. In Genesis 9:6 byvoorbeeld dien die feit dat die mens beelddraer dws verteenwoordiger van God is, juis as 177

motivering vir die verbod op die vergieting van mense-
bloed.

* Ook buite die kring van die genadeverbond bly die mens skepsel en beeldraer van God. Sy hoë waardigheid en roeping word wel deur die sonde verduister, maar is nie daardeur tot niet gemaak nie. Nog steeds het hy die status van iemand wat deur God 'met aansien en eer gekroon' is, nie ten volle verloor nie. Ps 8:6

Die Godgegewe waardigheid van die mens blyk egter ook uit God se herskeppingswerk. Christus het immers vir die mens, ja vir mense van alle volke, aan die kruis gesterf. Die Goeie Nuus word aan mense van alle volke verkondig. Die Heilige Gees word aan alle gelowiges geskenk om hulle tot sy tempel te maak. In Christus word die mens in sy volle heerlikheid, waardigheid en eer herstel. En al moet die gelowiges nog steeds worstel met die sonde wat hierdie heerlikheid, eer en waardigheid loënstraf, weet hulle dat God op pad is om aan al sy kinders die volle heerlikheid wat vir hulle bestem is, te skenk. Rom 8:18

Hierdie Godverleende waardigheid van elke mens impli-
seer 180

* dat Christene teenoor alle mense moet optree soos dit 'n mens teenoor mense, dit wil sê een beeldraer 181

van God teenoor ander beelddraers van God, pas. Dit is ware medemenslikheid. Wie andere as blote objekte beskou en hanteer en nie as mense met die volle spektrum van menslike behoeftes, verlangens, vrese, en aspirasies ensovoorts nie, respekteer die mens nie ten volle as mens nie.

* dat alle reëlings en praktyke op owerheids- of sosiale vlak wat die menslike waardigheid van persone of groepe in die samelewing aantast, vir die gelowige onaanvaarbaar is.

Die feit van die unieke posisie van die mens as verteenwoordiger en beeld van God en as voorwerp van sy genadewerk roep onder andere drie belangrike kwessies na vore:

1. Die mens se pligte en verantwoordelikhede 184
2. Die aangeleentheid van menseregte 185
3. Die kwessie van 'n huwelik in 'n veelrassige samelewing 186

12.3.5.2 Die mens se pligte en verantwoordelikhede

Die gawes wat God aan die mens skenk plaas hom onder 'n verantwoordelikheid en 'n verpligting om dit tot eer van God te gebruik. Die mens is derhalwe geroep om alles wat hy ontvang het na die beste van sy vermoë te gebruik ten einde vir homself 'n selfstandige

lewensbestaan te verseker en om ook ander in hulle nood by te staan.

Ten einde in staat te wees om sy verpligtinge te kan 188 nakom, en so ook sy bestemming as mens te kan realiseer, beskik die mens ook oor aansprake wat hy mag en behoort uit te oefen. Dit is sy basiese regte as mens.

12.3.5.3 Die begrip 'menseregte' moet Bybels gevul en verantwoord word

Die begrip 'menseregte' kom nêrens in die Bybel voor 189 nie. Dit is 'n relatief moderne begrip wat hoofsaaklik uit sekulêre filosofiese en veral humanistiese bronne voortkom. Saaklik stel dit die kerk egter voor 'n ingrypende vraag naamlik wat daardie sake is wat eie is aan die mens, dit wil sê wat deur God bepaal is as onmisbare voorwaardes vir die verwesenliking van die mens se bestemming.

In die eerste plek geld vir die gelowige met nadruk 190 die algemene Bybelse eise van liefde, geregtigheid, reg, barmhartigheid en waarheid wat hulle aanduiding en tipering deurlopend in die Heilige Skrif vind, byvoorbeeld in die Tien Gebooie, die profetiese prediking, Jesus se koninkryksetiek, en die apostoliese vermaning.

Tweedens is dit egter die siening van die mens as 191
beeld van God wat besonder belangrik is vir die regte
verstaan en invulling van 'n Bybels verantwoorde be-
skouing oor 'menseregte'. God skep sy beelddraer, die
mens, met bepaalde verantwoordelikhede, moontlikhede,
opdragte, roepinge en verhoudinge langs die weg
waarvan hy tot die volle verwesenliking van sy mens-
wees en bestemming moet kom. Hierdie moontlikhede en
noodsaaklikhede vir ware menswees sou in 'n afgeleide
sin as 'menseregte' beskryf kon word, mits verstaan
word dat dit nie die mens self, buite God om, is wat
op enigiets reg sou hê nie. Die 'regte' van die mens
is slegs 'regte' omdat God, selfs na die sondeval, die
mens se reg handhaaf.

Die Bybel voorsien ons nie van 'n uitgewerkte 'mense- 192
regte-model' nie. Tog kan ons aan die hand van die
onderskeie verhoudinge waarin die mens staan en die
opdragte en roeping wat hy van God ontvang het, enkele
noodsaaklike 'regte' aandui (waarby telkens bepaalde
pligte ingesluit is):

1. Wat die mens in sy geskapeheid aanbetref, gaan 193
dit om sy reg

* op 'n volle menslike bestaan: op lewe, voedsel, 194
kleding en beskerming.

2. Wat sy <u>Godsverhouding</u> aanbetref, gaan dit om sy reg	195
* op vryheid van geloof, godsdiens en aanbidding,	196
* om verantwoordelik en aanspreeklik voor God te leef.	197
3. Wat sy <u>medemenslike verhoudings</u> aanbetref, gaan dit om die reg	198
* om 'n huwelik te sluit,	199
* op kinders en 'n gesinslewe,	200
* op opvoeding, onderwys en opleiding,	201
* op sosiale verband en groepsindentiteit,	202
* op politieke inspraak, deelname en bedrywighede,	203
* op vrye toegang tot die gereg, 'n billike verhoor en 'n menswaardige hantering in die regsprosesse.	204
4. Wat sy <u>kultuur- en arbeidsopdrag</u> aanbetref, gaan dit om die reg	205
* op assosiasie en deelname aan kulturele en arbeidsverbande,	206
* op die vrug van sy arbeid, onder meer in die gestalte van 'n billike vergoeding,	207
* op 'n billike sosio-ekonomiese bestel.	208
12.3.5.4 <u>Die huwelik in 'n veelrassige samelewing</u>	
Die unieke posisie van die mens as verteenwoordiger en beeld van God blyk ook uit die Bybelse siening van die	209

huwelik.

Die besondere belangrikheid van die huwelik kan nie 210

genoeg beklemtoon word nie. Volgens die Skrif is dit Gen 1:26-28
2:18-24

'n instelling van God wat in die skepping gegrond is. Mark 10:6
Matt 19:1vv

Die skeppingsgegewens wat vir die verstaan en beoorde- 211

ling van die huwelik belangrik is, is onder meer die

volgende:

* Dit is 'n daad en 'n gawe van God waarby Hyself dus 212

betrokke is. Spr 2:17
Mal 2:14

* In onderskeiding van die ander skepsels bestaan die 213

huwelik tussen twee mense wat terselfdertyd beeddraers Gen 2:18-21

van God is.

* Die twee-eenheid in die huwelik word gevorm deur 214

mense wat geslagtelik verskil. Gen 1:27

* In hierdie verhouding is die vrou - wat uit die man 215

geneem is - aan hom gegee om in die ruimste en Gen 2:18;21:23

innigste sin van die woord by hom te pas: as medemens,

maar terselfdertyd as iemand wat hom aanvul en help.

* Onder die seënende hand van die Here ontvang die 216

getroudes die vermoë om kinders voort te bring en ook Gen 1:28;9:1,7
Ps 8

die opdrag om as God se verteenwoordigers oor sy skep-

ping te heers.

* Die huwelik is na sy aard en bedoeling monogaam. 217

Mat 19:4-6
Mal 2:14-16

* Die sonde het die huwelik in baie opsigte laat 218
ontaard. Deur die genade van God is dit egter nie ^{Mat 19}
vernietig nie en geld dit nog steeds as 'n uiters ^{Ef 5}
belangrike samelewingsverband of kring.

As ons die wese van die huwelik wil beskryf, moet ons 219
stel dat dit 'n aangeleentheid is waarby twee persone
van die teenoorgestelde geslag op die innigste en in-
tiemste wyse betrokke is. Dit berus wesenlik op 'n ^{Gen 2:24}
keuse en beslissing van twee persone wat die reg het
en die verantwoordelikheid aanvaar om lewenslank met
mekaar in die huwelik verenig te wees. Die aanwysing
dat die man sy vader en moeder sal verlaat om liggaam-
lik en geestelik met sy vrou verenig te word, dui op
die aard en selfstandigheid van die huwelik as 'n
afsonderlike lewensverband.

Die feit dat die huwelik 'n afsonderlike lewensverband 220
is, sluit egter nie uit dat die familie, die gemeen-
skap, kerk en staat elkeen op sy eie manier by die
huwelik betrokke is nie. Hierdie betrokkenheid raak
egter nie die wese van die huwelik nie, maar is op sy
welwese gerig.

Wat rasmengde huwelike betref, is dit so dat die 221

Bybel hom nie direk daarteen uitspreek nie. Ons vind ^{Lev 18:20:17-21}
in die Skrif slegs twee vorms van huweliksverbod: ^{Deut 27:20-23}
^{Eks 34:16}

Eerstens dié ten opsigte van verbode grade van bloed-
verwantskap en tweedens dié teen gemengde huwelike in
dié sin van 'n verbintenis tussen 'n lid van God se
volk en iemand uit die heidendom. Hierdie laaste ver-
bod is godsdiensdig gemotiveerd: Israel se godsdiens
mag nie met dié van die heidendom vermeng nie.

Eks 34:11-17
Deut 7:1-6

Dit alles beteken

* dat die kerk bo alles 'n tweërlei roeping in
verband met die huwelik van sy lidmate het: Eerstens
moet hy hom positief beywer vir die bevordering en
verryking van die huwelik as instelling van God.
Tweedens moet hy waarsku teen die aangaan van geloofs-
en godsdiensdig-gemengde huwelike. Hierdie soort
huwelike hou immers 'n bedreiging in vir Christene
sowel as die gemeente se geloofslewe,

222
2Kor 6:14-18
Mal 2:15
Esra 9,10
Neh 13:23- 30
1Kor 7:15v

* dat die kerk op die breë terrein van die volkslewe
'n positiewe getuienis moet gee oor die heiligheid en
belangrikheid van die huwelik as instelling van God;
dat hy moet wys op die Bybelse eis dat die huweliksge-
note in alle opsigte vir mekaar ware lewensmaats moet
wees, en dat hy moet waarsku en waak teen elemente en
faktore wat die Bybelse maatstawwe vir die huwelik
ondermyn.

223

12.4 Die verantwoordelikheid van die kerk ten opsigte 224
van groepverhoudings

12.4.1 Die kerk moet duidelik tussen die verskillende 225
samelewingsverbande onderskei en sy eie verantwoorde-
likheid bepaal

Die georganiseerde kerk het nie die taak om die 226
werkzaamhede en verantwoordelikhede van die ander
samelewingsverbande oor te neem nie. Dit is nie sy
taak om vir die staat 'n politieke program, vir die
universiteit 'n akademiese, vir die bank 'n ekonomiese
en vir die sport 'n oefenprogram op te stel nie. Die
koninkryk van God gaan egter veel wyer as die kerk en
sluit al die samelewingsverbande in. Daarom het die
kerk die roeping om aan die gelowiges en aan al die
samelewingsverbande die Koninkrykseise te verkondig
wat in die samelewingsverbande aan die orde moet
kom. Die program ter uitvoering van daardie ver-
antwoordelikhede is die taak van die kundige gelo-
wiges wat in daardie verbande aktief is. Daar is
gevolglik geen enkele terrein in die samelewing, geen
handeling van 'n individu of 'n groep, wat nie onder
die beligting van die Woord van God geplaas moet word
nie. Die kerk moet dit egter doen op 'n wyse wat eie
is aan sy aard en opdrag.

Die primêre taak van die kerk is om die Woord van God 227
te verkondig en sy lidmate toe te rus vir hulle diens-
werk in alle lewensverbande.

Dit beteken

* dat die kerk in sy verkondiging lidmate moet oproep
om die beginsels van die ryk van God op maatskaplike
en politieke terrein deur te voer. Marxisme, rassisme
en alle ander onchristelike ideologieë sowel as alle
vorme van verontregting moet ten sterkste afgewys word
maar sonder dat die kerk self maatreëls van 'n
politieke of nie-kerklike aard tref,

* dat die kerk hom tot sy eie taak moet bepaal, 228

* dat die kerk die koninkrykseise ten opsigte van 229
alle samelewingsterreine aan alle individue en instan-
sies moet verkondig.

12.4.2 Die kerk moet in gebed en lofprysing God loof
en die diens van voorbidding vir alle mense vervul

Juis in gebed en voorbidding bring die kerk die saak 230
van die koninkryk voor God. Die deurbraak van die
koninkryk in die wêreld en die werking van die Gees
waardeer dit moontlik word dat Gods wil op aarde soos
in die hemel gedoen word, moet in die gebed van God
afgesmeek word. Die kerk tree in vir sy eie nood en
vir die nood van die Christenheid. Wat kerklike ver-

houdings betref, bid hy vir die lewe en voorbeeld van die kerk, vir sy missionêre roeping, vir versoening, eenheid en gehoorsaamheid. Hy bid vir die samelewing in al sy verbande. Hy vra om genade dat die eise van die Woord ten opsigte van tussen menslike verhoudings ^{1Tim 2:1-2} nagekom sal word. Nie net in krisistye nie, maar veral in tye van krisis, moet die kerk in sy voorbidding dié dinge voor God bring waardeur die lewe geknel en bedreig word. In sy voorbidding mag die kerk nie eksklusief of partydig wees nie. Hy moet ook dáárin vir die wêreld tot voorbeeld wees dat vir vriend en vyand gebid word. Die kerk vervul sy versoeningstaak in die wêreld in die eerste instansie al in die gebed.

12.4.3 Die kerk moet sy lidmate oproep, toerus en uitstuur om in die samelewing die koms van die koninkryk te dien

Die georganiseerde kerk het die roeping om sy lidmate ²³¹ toe te rus vir hulle dienswerk in die wêreld. Dit ^{Ef 4:12} beteken dat hy deur al sy werksaamhede - die prediking, pastoraat, jeugsorg, tug en diakonaat - die gemeentelede moet vorm tot mondige en aktiewe burgers van die koninkryk wat op elke lewensterrein vir die koningskap van Christus stry. Die getuienis van die kerk, die gebed, die voorbeeldigheid van lewenswandel,

die broederlike vermaning of bestraffing, die diakonale versorging - al hierdie funksies word ook deur lidmate in hulle daaglikse lewe vervul. So dra hulle die lewensstyl van die koninkryk in alle samelewingskringe in.

12.4.4 Die kerk moet vir die samelewing 'n lewende voorbeeld wees van wat God se herskeppingswerk in mense se lewens verrig

Om sy roeping teenoor God, homself en teenoor die 232 samelewing te vervul en sy eie verkondiging geloofwaardig te maak, moet die kerk in sy eie bestaan 'n sigbare teken en konkrete gestalte van die koninkryk van God oprig. Hy moet vir al die samelewingsverbande 'n lewende vertoonvenster wees van wat God in sy genade doen: hoe Hy verhoudings nuut maak, versoening en begrip en vrede skenk, agterdog in broederlikeliefde omskep.

Teenoor die samelewingsverbande wat uit die skepping 233 opkom, is die kerk die enigste samelewingsverband wat vrug is van God se herskepping. Hy is immers die eersteling van God se komende nuwe skepping. Die kerk ^{Matt 5:16} is nie bedoel as alternatiewe gemeenskap wat die bestaande samelewingsverbande moet vervang nie. Midde in die samelewing moet hy 'n eksemplariese gemeenskap

wees, dit wil sê 'n gemeenskap wat vir almal tot voorbeeld dien en wat in sy bestaan nie alleen 'n protes en verset teen die sonde in al sy vorme in die samelewing is nie, maar ook 'n besielende voorbeeld van die krag van die Heilige Gees wat ook in menseverhoudings alles anders kan maak. Tog mag die kerk ook nie maak asof hy 'dit alles al het of die doel al bereik het nie.' ^{Fl 3:12}

12.4.5 In navolging van die barmhartigheidsdiens van Christus moet die kerk dienste van barmhartigheid in die samelewing verrig

Die kerk se barmhartigheidsdiens is gefundeer in die soenverdienste van Jesus Christus en word verrig in ^{Mark 10:45} navolging van God se liefdesdaad. Dit is 'n konkrete vorm van belewenis van die gemeenskap van die heiliges.

Daarom, alhoewel die kerk se onderskeie dienste in die eerste plek uitgaan na die huisgenote van die geloof, ^{Gal 6:10} reik dit ook uit na alle mense in nood. In priesterlike bewoëndheid word versorging en bystand verleen in alle vorme van materiële, maatskaplike, psigo-sosiale, liggaamlike en geestelike nood.

Vanselfsprekend sal en kan die kerk nie alle nood ²³⁶ verlig nie, maar hy moet te midde van sy beperkinge ten opsigte van die nood wat onder sy aandag kom, doen

wat sy hand vind om te doen. Dit sluit in dat daaraan gewerk moet word om die oorsake van die sorgbehoewendheid te verwyder - voorkoming is immers beter as genesing.

Dit alles impliseer dat die kerk se diakonale dienste 237

* tot alle mense moet uitgaan en alle grense moet 238
deurbréék;

* alle moontlike samelewingstrukture wat slegte ge- 239
volge vir mense se lewens het, moet bestry en positief
moet werk vir beter strukture in die plek daarvan;

* met die owerhede op alle vlakke en alle beherende 240
instansies moet onderhandel om oorsake van nood verwy-
der te kry;

* maatreëls moet tref vir die daarstelling van toe- 241
paslike versorgingsinstansies (inrigtings- en gesin-
sorgdienste);

* moet werk vir doeltreffende welsynswetgewing waar- 242
volgens kerk, staat en maatskappy gesamentlik en aan-
vullend tot mekaar die beste voorkomings-, versorgings-
en nasorgdienste vir alle bevolkingsgroepe kan lewer.

4.6 Die kerk moet onbevrees God se eise ten opsigte 243
van medemenslike verhoudings aan sy lidmate, aan die
samelewing en aan die owerheid voorhou

Die kerk se eerste en belangrikste taak is die ver- 244

kondiging van die verlossing in Christus, maar dan moet voorts ook al die implikasies van die heil duidelik aangetoon word, en wel met die oog op mense se persoonlike heiliging sowel as die heiliging van die samelewing.

Dit beteken

* dat die kerk in sy verkondiging die evangelie 245 konkreet en aktueel in die sosiaal-maatskaplike idioom van sy eie tyd moet vertaal en die lig van die Woord op die brandende vrae van ons tyd moet laat val.

HOOFSTUK III: DIE PRAKTYK

13. Inleidende opmerkings

Die Ned Geref Kerk, as deel van die kerk van Christus, 246 bestaan en vervul sy roeping in heel besondere omstandighede (Kyk Hoofstuk I).

Dit beteken dat daar besondere eise aan die Ned Geref 247 Kerk gestel word om die Skrifbeginsels, soos dit in breë trekke in Hoofstuk II beskryf is, in hierdie praktyk uit te werk en toe te pas.

Om dit sinvol te kan doen, moet die Ned Geref Kerk, 248 uitgaande van die suiwere en onvervalste Skrifbeginsels wat vir die wese, bestaan en roeping van die kerk in hierdie wêreld geld, rekening hou:

* met die besondere omstandighede waarin die Ned 249

Geref Kerk sy roeping in hierdie land moet vervul, en

* met sy pastorale verantwoordelikheid om in die toe- 250
passing van die beginsels nie rewolusionêr op te tree
nie, maar met die praktiese probleme en gevoelens van
sy eie lidmate rekening te hou.

Die konsekwente toepassing van hierdie oorwegings sal 251
noodwendig 'n sekere spanning in die praktiese imple-
mentering van die Skrifbeginsels meebring. In hierdie
omstandighede is dit van die grootste belang om
deurgaans rekening te hou met die feit dat hierdie
twee oorwegings nie op dieselfde vlak as die Skrifbe-
ginsels lê nie. Hulle raak die welwese van die kerk
en het te maak met die effektiewe bediening van die
kerk in die besondere omstandighede in Suid-Afrika.

Die opset van hierdie hoofstuk sluit aan by die skema 252
van hoofstuk II, met die tweërlei verskil dat dit nou
veral gaan om die Ned Geref Kerk in sy verhouding tot
ander kerke en lewensverbande, én dat hier net op
enkele hoofsake gekonsentreer word.

Die hoofpunte van behandeling is: 253

* Die Ned Geref Kerk en die kerklike situasie in
Suid-Afrika, en

* die Ned Geref Kerk en ander lewensverbande.

14 DIE NED Geref KERK EN DIE KERKLIKE SITUASIE IN SUID-AFRIKA

14.1 Die Ned Geref Kerk as deel van 'die volk van God'

14.1.1 Heel eerste moet gestel word dat die Ned Geref 254
Kerk 'n deel vorm van God se unieke, heilige en uit-
verkore eiendomsvolk te midde van die nasies, en dat Heid Kat Vr 45
die lidmate van die Ned Geref gemeentes dus ook 'n
deel uitmaak van die 'Gemeente' wat God deur sy Woord
en Gees tot die ewige lewe uitverkies het (HK 45).

14.1.2 Dit hou in dat hierdie een 'volk van God' 'n 255
hoër binding en eenheid vorm as enige aardse groepe-
ring en verskeidenheid, en dat die belange van hierdie
kerk van Jesus Christus ook vir ons lidmate die hoog-
ste en eerste prioriteit is.

14.2 Die Ned Geref Kerk en die ander kerke in Suid-Afrika

14.2.1 Kerklike groeperings

Die relatiewe verhouding waarin die Ned Geref Kerk tot 257
ander kerke en godsdienstige groeperings binne en
buite Suid-Afrika staan, kan in terme van konsentriese
sirkels uitgedruk word:

* die binneste sirkel word gevorm deur die Familie 258
van NG Kerke,

* die tweede word bepaal deur die drie Afrikaanse 259
kerke,

- * die derde deur die ander Protestantse kerke, 260
- * die vierde sirkel bestaan uit die Rooms Katolieke 261
Kerk en die verskillende Sektariese groepe, en
- * die wydste sirkel word gevorm deur die groot aantal 262
Separatistiese groepe.

In artikel 71 van Die Kerkode word die amptelike 263
standpunt van die Ned Geref Kerk in sy verhouding tot
ander kerke aangedui.

14.2.2 Die Ned Geref Kerk en die Familie van Ned Geref 264 Kerke

14.2.2.1 Die Familie van Ned Geref Kerke

Die volgende afsonderlike kerke, waarvan vier in die 265
RSA is, het uit die Ned Geref Kerk ontstaan:

Hulle is in die volgorde van hulle ontstaan: 266

1. Die Ned Geref Sending kerk 1881
2. Die Ned geref Kerk in Afrika: OVS 1910
 - Transvaal 1932
 - Kaap 1951
 - Natal 1952
 - Algemene Sinode 1963
3. Reformed Church in Zambia 1943
4. Reformed Church in Zimbabwe 1952
5. KMAP Malawi 1924 (Nkhoma Sinode) 1956
6. Kerk van Christus in die Soedan onder die Tiv 1957

7. Reformed Church of East Africa (Kenya)	1962
8. Harare Sinode (Zimbabwe)	1965
9. Reformed Church in Africa	1968
10. Reformed Church in Caprivi	1975
11. Evangelies Gereformeerde Kerk in Afrika (NGK)	1975
12. Igreja Reformada em Mocambique	1977
13. Dutch Reformed Church in Botswana	1979
14. Eglise Reformée Confessante au Zaïre	1984
15. Igreja Reformada em Portugal	1985

Nota: Die aandag word ook daarop gevestig dat die datums wat gegee word, die stigtingsdatums van die Sinodes is, behalwe in die geval van die Caprivi, Portugal en Zaïre. In al die ander gevalle is gemeentes lank vóór die datums gestig.

Van hulle is die volgende drie nie lede van die Federale Raad van Ned Geref Kerke nie:

- * Kerk van Christus in die Soedan onder die Tiv
- * Reformed Church of East Africa (Kenya)
- * Eglise Reformée Confessante au Zaïre

14.2.2.2 Die Ned Geref Kerk en die ander lidkerke 267

* Die Familie van Ned Geref Kerke is kragtens hulle historiese verbondenheid in 'n gemeenskaplike oorsprong, hulle gemeenskaplike geloof in en verbondenheid aan dieselfde Here en sy Woord, en kragtens die

erkening van dieselfde gereformeerde belydenis en kerkregering wesenlik één.

* Hulle is egter institutêr onderskeie: hulle beskik 268 elkeen oor 'n eie organisasie, kerkorde, liturgie en besluitnemingsbevoegdheid om desnoods hulle eie belydenisgrondslag te wysig.

* Die Bybelse leer van die eenheid van die kerk en 269 die gereformeerde opvatting oor die sigbare eenheid van die kerk roep ons daartoe op om die eenheid van die familie van die Ned Geref Kerke steeds duideliker tot uitdrukking te bring.

Minderheidstandpunt tov par 269

Die Bybelse leer van die eenheid van die kerk en die gereformeerde opvatting oor die sigbaarheid van die kerk vereis dat die eenheid van die familie van Ned Geref Kerke steeds duideliker tot uitdrukking sal kom.

- Prof DA du Toit

Prof AB du Toit

* Die vraag hoe hierdie sigbare eenheid daar moet 270 uitsien, sal langs die weg van indringende samesprekings tussen die verskillende lidkerke, in die lig van die eise van die Skrif en van praktiese omstandighede, uitgemaak moet word.

Minderheidstandpunt tov par 270

Voeg by aan die einde van die paragraaf: 'Die vorming waar enigsins moontlik van een kerkverband met voorsiening vir uiteenlopende bedieningsbehoefte binne hierdie een kerk, is 'n vereiste wat voortvloei uit die noodsaaklikheid van die sigbaarmaking van die eenheid van Christus se kerk'

- Prof AB du Toit

Minderheidstandpunt tov par 268 - 270

Kragtens die eise van eiesoortige bedieningsbehoefte 268 en om ander historiese redes is hulle egter institutere onderskeie; hulle beskik elkeen oor 'n eie organisasie, kerkorde, liturgie en besluitnemingsbevoegdheid om desnoods hulle eie belydenisgrondslag te wysig.

Die Bybelse leer van die eenheid van die kerk en die 269 wesenlike eenheid van die Familie van Nederduitse Gereformeerde Kerke roep ons daartoe op om kerkverbande te skep en kerklike verhoudinge te handhaaf waarin die eise van Gods Woord tot uitdrukking kom.

Die aard van hierdie kerklike verbande moet langs die 270 weg van indringende samesprekings tussen die verskillende lidkerke, in die lig van die Skrif en van praktiese omstandighede, uitgemaak word.

- Prof CWH Boshoff

14.2.3 Die drie Afrikaanse Kerke

Die afsonderlike bestaan van die drie Afrikaanse kerke 271 is prinsipiëel nie verantwoord nie. Hulle het basies dieselfde belydenis, kerkregering en liturgie; hulle is saam in dieselfde land en vervul hulle roeping onder dieselfde volk; hulle bedieningsbehoefte is in alle opsigte dieselfde. Daar bestaan dus geen deurslaggewende rede waarom die betrokke kerke nie tot 'n sigbare eenheid kan word nie.

14.2.4 Ekumeniese verhoudings

* Ekumeniese verhoudings kom tot stand wanneer kerke 272 deur middel van hulle verteenwoordigers 'n tussenkerklike gesprek voer. Dit kan plaasvind tussen twee of meer kerke, op 'n ad hoc of op 'n permanente basis.

* Die Ned Geref Kerk handhaaf ekumeniese betrekkinge 273 met kerke van gereformeerde belydenis en kerkregering deur middel van korrespondensie en/of amptelike afvaardigings.

* Met ander kerke van algemeen protestants-Christe- 274 like belydenis word ingevolge Artikel 71.3 van Die Kerkorde kontak gesoek 'in ooreenstemming met die roeping van die kerk om in gehoorsaamheid aan die Heilige Skrif daarna te streef om die eenheid van die gelowiges prakties te bevorder en te bestendig.

* Informele kontak oor Bybels-teologiese aangeleent- 275
hede is egter moontlik met dié kerke en geloofsgroepe
waarmee die Ned Geref Kerk geen amptelike ekumeniese
betrekkinge het nie.

* Die Ned Geref Kerk beywer hom vir lidmaatskap van 276
ekumeniese liggame waarvan die grondslag, doelstel-
lings en die praktiese uitlewing daarvan verenigbaar
is met sy eie konfessionele standpunte.

14.3 Die Ned Geref Kerk en enkele praktiese aangeleenthede

14.3.1 Kerklidmaatskap 277

* Geloof in die Drieënige God en sy openbaring in die 278
Skrif is die enigste voorwaarde om 'n lidmaat van die
kerk van Jesus Christus te wees. Die kerk moet
toesien dat hierdie geloof die regte inhoud het en dat
dit opreg bly en uitgeleef word.

Minderheidstandpunt tov par 278

*Wysig tot: Geloof in die Drieënige God is die funda-
mentele voorwaarde om 'n lidmaat van 'n Ned Geref ge-
meente te word. Die kerk moet toesien ... verder die-
selfde*

- Ds JE Potgieter

Dr DCG Fourie

Ds DJ Viljoen

Prof CWH Boshoff

Dr MM Nieuwoudt

* Die doop van verbondskinders, die kategese, die 279
inskakeling van jongmense en kinders by die gemeente-
like werksaamhede, die belydenisaflegging van katki-
sante en die opneem van lidmate uit ander kerke is in
beginsel en praktyk 'n gemeentelike aangeleentheid wat
onder die toesig van die kerkraad en in ooreenstem-
ming met die amptelike ordereëls plaasvind.

* In die gewone gang van sake word kategetiese onder- 280
rig gegee aan die dooplidmate wat binne die gemeente-
grense woon. Na aflegging van die belydenis van
geloof word hulle belydende lidmate van die gemeente,
en deel hulle in al die regte en voorregte wat aan
belydende lidmaatskap verbonde is.

* Die gewone patroon in die gemeentelike opset is dat 281
gelowiges die Here aanbid en as lidmate ontvang word
daar waar vir hulle eie bedieningsbehoefte voorsie-
ning gemaak word.

* Indien lidmate (doop of belydend) uit ander 282
lidkerke van die Familie van Ned Geref Kerke egter om
lidmaatskap van 'n Ned Geref gemeente sou aansoek
doen, word met hierdie aansoeke en eventuele oorpla-
sing op kerkordelike en verantwoordelike wyse gehan-
del.

Minderheidstandpunt tov par 282

Waar besondere omstandighede gangbaar is en lidmate uit ander lidkerke van die familie van Ned Geref Kerke om lidmaatskap van 'n Ned Geref gemeente sou aansoek doen, neem die kerkraad in die hantering daarvan die belange van die koninkryk van God, die beste belange van die betrokke gemeente en die sieleheil van die aansoeker/s in ag. Die beslissing oor sodanige lidmaatskap geld alleen vir daardie betrokke gemeente.

- Ds JE Potgieter

Ds DJ Viljoen

Prof CWH Boshoff

Dr DCG Fourie

Dr MM Nieuwoudt

Ds DS Snyman

14.3.2 Legitimasie en beroepbaarheid van evangelie dienaars

* Die Ned Geref Kerk aanvaar dat elke lidkerk in die 283
Familie van Ned Geref Kerke volwaardige bedienaars van
die Woord van God oplei en legitimeer.

* Die erkenning van die legitimasië en die wedersydse 284
beroepbaarheid van die evangeliedienaars in die onder-
skeie kerke word by wyse van onderlinge ooreenkomste
gereël met inagneming van die verskillende vereistes

van die reglemente vir die legitimasie van leraars.

14.3.3 Die Ned Geref Kerk, besoekers en gesamentlike byeenkomste

* Die oorweging dat die kerk 'n 'evangelieverkondig- 285
ende gemeenskap' is, impliseer dat die lidmate en
ampsdraers dankbaar elke geleentheid, hetsy op per-
soonlike vlak deur getuienislewering of op amptelike
vlak deur openbare verkondiging, moet aangryp om die
Woord aan alle mense te verkondig. Hieruit volg dat
eredienste en ander byeenkomste toeganklik moet wees
vir alle besoekers wat begeer om in gemeenskap met
ander gelowiges na die Woord te luister.

* Waar taal- en kultuurverskille die sinvolle kommu- 286
nikasie van die evangelie bemoeilik, moet afsonderlike
voorsiening gemaak word vir die bedieningsbehoefte
van gereelde besoekers, onder meer deur die beskik-
baarstelling van kerkgeboue of dergelike fasiliteite,
waar hulle in hulle eie taal- en kultuurverband die
Here op 'n spontane wyse kan aanbid. Dit geld in be-
sonder vir die werknemers vir wie dit weens omstandig-
hede nie moontlik is om die eredienste in hulle eie
gemeentes by te woon nie.

* Die gebruik van lidmate van die Ned Geref Kerkfami- 287
lie om by geleentheid in amptelike byeenkomste saam te

kom, byvoorbeeld om 'n Christelike feesdag saam te herdenk of om in 'n sendingkonferensie gesamentlik te besin oor die roeping van die kerk in dié verband, behoort verder uitgebou te word. Sodanige amptelike byeenkomste word deur die betrokke kerkrade gereël.

* Gesamentlike nagmaalsviering van kerke met 'n gere- 288
formeerde belydenis word deur die betrokke kerkrade langs die weg van onderlinge oorlegpleging gereël.

* aangesien die Ned Geref Kerk nie 'n ope nagmaals- 289
toelating het nie, moet selfs lidmate van ander Ned Geref gemeentes by die betrokke kerkraad aanmeld om nagmaal in daardie ander gemeente te gebruik. Hierdie reël geld vir besoekers uit alle gereformeerde kerke by nagmaalsvierings.

* Weens die besondere betekenis van die nagmaal vir 290
die beoefening van die gemeenskap van die gelowiges, kan dergelike gesamentlike byeenkomste tot groot seën wees. In die hantering van hierdie geleenthede moet steeds die beste belange van die koninkryk van God in gedagte gehou word.

14.4 Die taak van die Ned Geref Kerk in Suidelike 291 Afrika

14.4.1 Die Ned Geref Kerk en Sending

* Sending behoort tot die wese van die kerk van 292

Christus en van Christenwees in die wêreld. Dit gee uitdrukking aan die eenheid met Christus wat as Gestuurde van die Vader, deur die Heilige Gees die kerk en gelowiges tot medewerkers in die koninkryk van God maak.

* Die sending vind sy oorsprong nie in die kerk nie 293 en ook nie in 'n besondere groep binne die kerk nie. Dit begin by die Drieënige God self. God Drieëinig is ^{Joh 3:16} die sendende God. God die Vader stuur sy Seun, die vleesgeworde Woord, die wêreld in 'sodat dié wat in Hom glo, nie verlore sal gaan nie maar die ewige lewe sal hê'. God die Vader en God die Seun stuur ook die Heilige Gees sodat die dissipels krag kan ontvang om ^{Hand 1:8} getuies te wees 'in Jerusalem sowel as in die hele Judea en in Samaria en tot in die uithoeke van die wêreld'. So word God se sending ook die kerk se sending.

* Die doel van die sending is die eer van God, maar 294 ook die bekering van die heidene en die planting van die kerk. Kerkplanting het ten doel om bekeerlinge wat tot die geloof in Christus gekom het, in die gemeenskap van gelowiges in te skakel en hulle as huisgenote van God te versorg en hulle te leer om as burgers van die koninkryk te leef uit die verwagting

van die koms van die koninkryk.

* Sending word in Woord- en in daadverkondiging 295
uitgevoer. Dit wil sê ons verkondig die liefde van
God, die heil van die wêreld en die barmhartigheid van
Jesus Christus deur ons woorde en ons dae. Ons woor-
de en dae moet saam getuig van die verlossing wat
Christus na hierdie wêreld toe gebring het.

Dit kom tot openbaring in die suiwere prediking van 296
die evangelie, maar ook in die dienste wat die kerk in
sy sending lewer in die vorm van onderwys, gesond-
heids- en sosiaal-ekonomiese bystand. Die gesindheid
en onderlinge verhoudings wat tussen mense geld, moet
ook deur ons Christenwees as getuies bepaal word.

* In die praktiese sendingsituasie van die Ned Geref 297
Kerk is daar in Suid-Afrika nie meer 'n gebied waar
een of meer van die ander lede van die Ned Geref Kerk-
familie nie ook is nie. Tog is daar onder die ver-
skillende bevolkingsgroepe nog 'n aansienlike onvol-
tooide sendingtaak. Hierdie oorblywende sendingtaak
onder die sogenaamde onbereikte groepe moet as die ge-
samentlike verantwoordelikheid van die onderskeie
kerke gesien word en moet op kerkraads-, rings- en
sinodale vlak gereël word. Ruimte moet vir praktiese
deelname van gelowiges gemaak word.

14.4.2 Die Ned Geref Kerk en die Diens van Barmhartigheid

- * Die beoefening van barmhartigheid behoort tot die 298 wese van die kerk en is gegrond in God Drieëinig. God die Vader reik in Christus Jesus uit tot die sorgbehoewende mens en bring sy kerk as 'n nuwe, diakonale gemeenskap tot stand. Die Heilige Gees sit hierdie bediening van Christus voort deur sy kerk.
- * Die barmhartigheidsbetrokkenheid van die kerk moet 299 na vore kom in die bediening van die Woord dat die Almagtige God in sy liefde uitreik na die mens-in-nood wat Hy in Christus met Homself versoen het. Hy sal 'n geknakte riet nie afbreek en 'n lampfit wat dof brand nie uitdoof nie.
- * In die Woordverkondiging moet die kerk sy lidmate, 300 ampte en organisasies aktiveer en toerus om Christus ^{Jes 42:3} se dienswerk daadwerklik voort te sit. In die 'diakonale' gemeente moet elkeen 'n gevoelige oog, oor en hart hê vir die sorgbehoewende. Sorgbehoewendheid in sy wye verskeidenheid moet geïdentifiseer word en prakties moet daarvan werk gemaak word in die voorsiening van personeel, fondse, dienste, inrigtings en vakkundigheid.
- * Om barmhartigheid te beoefen behoort tot die amp 301

van die gelowige, wat deur sy blymoedige en opofferende hulpbetoon konkrete gestalte gee aan die beoefening van die gemeenskap van die heiliges.

* Die gemeente(s) moet op 'n georganiseerde wyse 302
sorg vir die strukture, personeel, toerusting en organisasies wat nodig is om die werk van die diakonieë onder toesig van die kerkraad aan sy doel te laat beantwoord.

* Ofskoon die barmhartigheidsdiens primêr in die eie 303
gemeente begin, moet dit ook uitkring tot ander kerke en tot alle mense in nood, afgesien van geloof, ras, kleur, taal of stand. Ekumeniese kanale moet gevind word om selfs in die sin van 'n wêrelddiakonaat na ander kerke en hulle lidmate uit te reik.

* God se opdrag aan die owerheid is om alles ordelik 304
en welvoeglik te orden, en dit sluit ook sy verant- Gal 6:10
woordelikheid ten opsigte van die algemene welsyn van sy onderdane in. Privaat instansies doen op hulle eie manier welsynsdiens. Die kerk mag nie afsydig of afwysend teenoor sodanige dienste staan nie.

* 'n Aspek van die owerheid se taak in hierdie 305
verband is om welsynswetgewing op te stel. Aangesien hierdie tipe wetgewing 'n sosiaal-etiese basis het (Vgl Huweliks-, gesins-, Kindersorg- en ander wetge-

wing), is die kerk ten nouste hiermee gemoeid. Die kerk moet in staat en bereid wees om reeds by die voorbereiding van konsepwetgewing en die uitbreidende regulasies wat daarmee verband hou, grondig en indringend sy insette te lewer.

* Die barmhartigheidsdienste moet die volle spektrum 306 van voorkoming, versorging en nasorg dek. Daar mag nie net gelet word op die simptome van die nood óf op die hulp aan die sorgbehoewende nie, maar daar moet veral gekyk word na die oorsake van die nood. Die oorsake kan geleë wees in die persoon self, in die optrede van die owerheid of in die wyse waarop die sosiaal-ekonomiese strukture ingerig is, veral in die sektore van arbeid en nywerheid. In hierdie en dergelyke gevalle moet die kerk sy profetiese getuienis laat hoor.

* Die kerk moet hom ook positief beywer vir 'n nuwe 307 ruimte en bedeling waar die oorsake van die nood uitgeskakel kan word en waaraan elkeen die geleentheid gebied kan word om sy volle potensiaal in Christus te verwesenlik.

* waar die kerk in hierdie opsig geroep word om die 308 goeie aan te prys en die verkeerde te bestraf, mag hy ^{Sag 4:6} hom nie tot rewolusionêre optredes laat verlei nie.

Die styl van die kerk is nie 'deur krag of geweld'
nie, maar 'deur die Gees van God'.

15. DIE NED GEREK KERK- EN ANDER LEWENSVERBANDE 309

15.1 Die Ned Geref Kerk en die Afrikanervolk

- * Die innige verbondenheid tussen die Ned Geref Kerk 310
en die Afrikanervolk is 'n feit van die geskiedenis.
- * Die Ned Geref Kerk huldig die opvatting dat kerk en 311
volk twee onderskeie samelewingsverbande is wat mekaar
oorvleuel. Die volk is die ruimte waarbinne die kerk
sy roeping vervul, sonder om daarmee sy eie identiteit
as kerk van Christus in te boet.
- * Die Ned Geref Kerk is nie 'n 'volkskerk' in die sin 312
dat kerk en volk met mekaar vereenselwig word nie.
- * Die Ned Geref Kerk erken die goeie reg van die 313
liefde vir die eie volk. Die lidmate lewe as mense in
allerlei samelewingsverbande wat die gevoel en die
besef van die 'eie' versterk. Hulle sluit huwelike,
vorm gesinne, behoort tot kleiner en groter families,
is lede van 'n volk en van 'n nasie as kulturele en
politieke groothede, van allerlei maatskaplike, kultu-
rele, ekonomiese, akademiese, professionele, politieke
en ander organisasies en verenigings, en is ook
lidmate van 'n bepaalde kerk en gemeente wat in
hoofsaak hierdie mense bedien. Binne hierdie samele-

wingsverbande en ander bindinge oefen die gemeenskaps-
besef 'n sterk invloed uit. Dit lei noodwendig tot
liefde, trots en waardering vir die eie geskiedenis,
kulturele waardes, gebruike, taal en simbole.

* Die erns waarmee 'n groep sy eie kultuurwaardes 314
bejeen en die wyse waarop hy streef om dit te behou,
moet egter voldoen aan die eise wat God se Woord in Matt 7:12
hierdie verband stel. Liefde vir die eie moet altyd
getemper word deur agting, respek en liefde vir lede
van 'ander' groepe. aan hulle moet gegun word, wat
uit liefde en ywer vir die eie gevra word, in ooreen-
stemming met Christus se opdrag: 'Alles wat julle wil
hê dat die mense aan julle moet doen, moet julle ook
aan hulle doen. Dit is tog waarop dit neerkom in die
wet en die profete.'

* Wanneer die 'eie' oorbeklemtoon word ten koste van 315
of met uitsluiting van ander groepe se lewensruimte en
lewensmoontlikhede, dan is dit 'n sondige verabsolute-
ring van die 'eie', en vertoon dit die kenmerke van
rassediskriminasie, wat onvoorwaardelik veroordeel
word.

15.2 Die Ned Geref Kerk en Politieke Modelle

* In die oorweging van 'n politieke model vir ons 316
land, moet rekening gehou word met die feit dat die

Skrif nêrens 'n bepaalde politieke model as normatief vir alle tye voorskryf nie.

* Ons mag wel aflei dat dit volgens die Skrif die 317 taak van die owerheid is om reg en geregtigheid aan al sy onderdane te laat geskied.

* In Suid-Afrika het die idee en die beleid van 318 afsonderlike ontwikkeling met die ideaal van gebiedskeiding, in die loop van die geskiedenis sy vorm en beslag gekry. Dit was gesien as deel van die voogdyskap van die blankes teenoor die ander groepe en het die moontlikheid van optimale ontwikkeling van alle groepe beoog.

* Die oortuiging het allengs gegroei dat 'n beleid 319 van afsonderlikheid nie gesteun en toegepas kan word as dit nie uit die Skrif geregverdig kan word nie. Dit het by sommige die oortuiging laat ontstaan dat afsonderlike ontwikkeling van volke 'n voorskrif van die Bybel is en daarom deur die kerk as Bybelse eis aan die owerheid voorgeskryf moet word.

Minderheidstandpunt tov par 319

Voeg by aan die einde van hierdie paragraaf: 'Die verheffing van apartheid tot 'n religieus-gekleurde ideologie, ten opsigte waarvan nie ontken kan word dat dit ook in die Ned Geref Kerk voorgekom het nie, is 'n

dwaling wat alhoewel onbedoeld, veral in sy praktiese toepassing tot veel leed, lyding en bitterheid bygedra het. Hiervan moet in alle opregtheid voor God en die mense belydenis gedoen word.'

- Prof AB du Toit

Prof DA du Toit

Prof JA Heyns

Prof PA Verhoef

Minderheidstandpunt tov par 319

Vervang die punt met die volgende:

Die debat oor die prinsipiële en Skriftuurlike begroning van die beleid van afsonderlikheid het, oa in die Ned Geref Kerk ook oor jare heen voortgegaan in die kerklike tydskrifte, konferensies, kommissies en sinodes. Hoewel sommige dit op sekere stadia voorgestaan het, het die besef mettertyd gegroei dat gedwonge afsonderlikheid en skeiding van volke nie as 'n voorskrif uit die Bybel afgelees kan word nie.

- Ds DJ Viljoen]

Dr DCG Fourie

Ds JF Potgieter

Prof CWH Boshoff

Dr MM Nieuwoudt

Ds DS Snyman

* Die Ned Geref Kerk wil hom ondubbelsinnig daarvan 320
losmaak dat die kerk geroep is om enige politieke
model of beleid aan die owerheid voor te skryf, en
verkondig slegs die eise van liefde, geregtigheid en
menswaardigheid wat in die samelewing beliggaam moet
word. Daarom sal hy voortgaan om elke voorgestelde
model hieraan te toets.

15.3 Die Ned Geref Kerk en die Owerheid

* Die Ned Geref Kerk aanvaar die legitimititeit van die 321
bestaan van verskillende state as die gevolg van die
voorsienigheid en regering van God. Die owerheid of
regering van 'n staat, wat die politieke bestel
daarvan bepaal, is 'n tydelike verteenwoordiger van
die staat, en mag nie met die staat self gelyk gestel
word nie.

* Binnelandse verset teen 'n bepaalde politieke be- 322
stel sou dus nie gerig word teen die staat as sodanig
nie, maar teen die owerheid as verteenwoordiger van
die staat op daardie bepaalde tydstip. Die owerheid
self het egter ook 'n status (wat verband hou met sy
totstandkoming, legitimasie, taak en grense) waarmee
steeds rekening gehou moet word.

* Hierdie status van die owerheid hang saam met die 323
Goddelike oorsprong en legitimasie daarvan in die Rom 13
1Tim 2:1,2

Skrif en soos dit oa ook blyk uit Jesus se optrede, en ^{Tit 3:1}
^{1Petr 2:13}
bevestig word deur die beginsels van vrede, orde,
gesag en welsyn.

* Die status van die owerheid word egter ook bepaal 324
deur sy roeping om dienaar van God te wees, om as sy
hoogste taak sorg te dra vir die welsyn van al sy
burgers, en alleen met die oog daarop die swaardmag
wat aan hom toevertrou is, te gebruik.

* Ten slotte word die status van die owerheid bepaal 325
deur die eer van God, sy gehoorsaamheid aan God, deur
die feit van sy feilbaarheid en die moontlikheid van ^{Openb 13}
totale verwording en deur die finale eskatologiese
grens van sy bestaan.

* Van alle lidmate word verwag om as deel van hulle 326
Christelike lewenswandel die owerheid te gehoorsaam.
As instituut onderwerp die kerk hom ook aan die gesag
en die wette van die Staat, vir sover die kerk deel
het aan die regsverkeer en aan die uitoefening van
burgerlike regte, en vir sover die owerheid se regs-
orde nie met die Woord van God bots nie.

* Die Ned Geref Kerk moet die Woord van God ook aan 327
die owerheid verkondig, en sy aandag vestig op die
norme van die Skrif ten opsigte van die onderlinge
verhoudinge tussen mense en groepe, van maatskaplike

geregtigheid, van orde en vrede, en van die owerheid se pligte in hierdie verband.

* Die wyse waarop die gesprek of kontak met die Owerheid plaasvind, moet by voorkeur ampshalwe en op ordelike wyse deur die betrokke kerklike instansies geskied. 328

* Dit is wenslik dat reeds by die opstel van konsepwetgewing met religieus-etiese aspekte en implikasies, daar die nouste skakeling tussen die Ned Geref Kerk en die owerheid sal wees. 329

* Skakeling met die owerheid geskied dmv die Kommissie vir Skakeling met die Owerheid wanneer dit gaan oor algemene beleidsake. Wanneer 'n bepaalde kommissie van die Algemene Sinode of die sinodes, uit hoofde van sy opdrag, veral op gespesialiseerde terrein of administratief optree, skakel hy direk met die betrokke minister of staatsdepartement. 330

* Skakeling met owerheidsinstansies deur kommissies van mindere kerkvergaderings is noodsaaklik wanneer dit aangeleentheid behels wat veral op gemeentelike of sinodale terrein voorkom en wat prakties van aard is. 331

* Ten einde sy roeping te kan uitvoer, het die owerheid ook die reg om die staat te verdedig. Daarmee is die reg tot oorlog en tot diensplig gegee en is die 332

burgers van die land dit verskuldig om aan die staat gehoorsaam te wees.

* Sowel die Ned Geref Kerk as die owerheid moet van 333 tyd tot tyd aandag gee aan gerugte en die werklikheid van rewolusie. Nie net die begrip 'Teologie van Rewolusie' nie, maar ook die gedagte aan rewolusie self as 'n poging deur 'n groep om die bestaande owerheidsge-sag met geweld omver te gooi, is in stryd met die prediking van die Skrif. Die gereformeerde teologie ken wel die reg tot opstand in hoogs uitsonderlike gevalle, maar kwalifiseer dit dan in dié sin dat dit op 'n ordelike wyse deur verantwoordelike persone ('mindere magistrate') gehanteer moet word en nie deur die kerk nie.

* Weerstand teen 'n bepaalde politieke bestel is 334 eties in beginsel slegs aanvaarbaar wanneer dit verset teen onreg is. Daar moet egter onderskei word tussen weerstand op verskillende vlakke.

* Wanneer die onreg slegs te make het met bepaalde 335 praktyke of met afsonderlike stukke wetgewing, sou verset daarteen die weg van hervorming moet volg, met die gebruikmaking van bestaande ordelike en demokra-tiese weë en middele van byvoorbeeld parlementêre aksie, stembus, openbare pers en ander media, vreed-

same organisasie, petisie, ens. Om van uiterste maatreëls en metodes van verset gebruik te maak voordat al die genoemde moontlikhede volhardend en by herhaling ontgin is, is eties volkome onaanvaarbaar.

* Daarom verwerp die kerk enige oproep om disinvestering, sanksies of boikotte as 'n geweldlose aksie om radikale politieke veranderinge tot stand te bring. 'n Toestand van werkloosheid, armoede, ontevredenheid, honger en opstand berei alleen die weg tot ekonomiese chaos, 'n radikale politieke bestel en veroorsaak 'roter lyding en ellende.

* Die onreg kan egter op 'n meer fundamentele vlak lê, nl wanneer dit nie net gaan om bepaalde wetgewing of praktyk nie, maar wanneer die owerheid (as agent van die staat) self so 'n mate van onreg vertoon dat sy legitimiteit volledig onder verdenking is. In so 'n geval behoort daardie owerheid deur 'n ander vervang te word. Dit verander egter nog nie die etiese eise van hervorming nie, en moet ook in hierdie opsig die ordelike en demokratiese weg gevolg word. Weerstand teen 'n regering mag nie op so 'n wyse plaasvind dat dit skadelike gevolge vir die staat en sy burgers sal hê nie.

* Die Ned Geref Kerk moet dus by die keuse vir

vreedsame hervorming wat al die fasette van die lewe behels ondubbelsinnig die weg van rewolusie, geweld en anargie veroordeel en afwys.

* As allerlaaste moontlikheid van verset teen onreg 339 (dws nadat alle ander moontlikhede volhardend en by herhaling misluk het) kan geweldlose verset en burgerlike ongehoorsaamheid uit die oogpunt van die etiek ten minste teoreties nie as onaanvaarbaar verwerp word nie. Omdat die ondervinding egter geleer het dat dit in die praktyk dikwels tog tot geweld lei, dat die leiers nie in staat is om hulle volgelinge te beheer nie en die aanstigters tot geweld dikwels hierdie aksies vir hulle eie doeleindes misbruik, kan hierdie optrede en standpunt ook nie deur die Ned Geref Kerk ondersteun word nie.

* Aangesien die Christen die beginsels van die konin- 340 kryk van God ook op politieke terrein moet deurvoer, moet hy die vryheid geniet om politieke denke en aksie op 'n verantwoordelike wyse in die lig van God se Woord te beoefen.

* In 'n veelvolkinge situasie sou die versoenings- 341 boodskap van die Skrif ook impliseer dat daar kanale vir doeltreffende kommunikasie en konsultasie moet bestaan.